

3. Tramitacions en curs

3.01. Projectes i proposicions de llei i altres propostes de norma

3.01.01. Projectes de llei

Projecte de llei de mesures urgents de suport al sector agrari i forestal

200-00019/15

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES A LA TOTALITAT

Sol·licitud: GP Junts, GP VOX (reg. 70853; 71228).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència acordada, 1 dia hàbil.

Finiment del termini: 12.12.2025; 10:30 h.

3.01.02. Proposicions de llei

Proposició de llei de modificació de la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia

202-00023/15

DICTAMEN DE LA COMISSIÓ D'IGUALTAT I FEMINISME

A la presidència del Parlament

La Comissió d'Igualtat i Feminisme, en la sessió tinguda el dia 9 de desembre de 2025, ha estudiat el text de la Proposició de llei de modificació de la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (tram. 202-00023/15), l'informe de la ponència i les esmenes presentades pels grups parlamentaris.

Finalment, d'acord amb el que disposa l'article 120.6 i 7 del Reglament del Parlament, i recollint les modificacions aprovades per la Comissió, ha acordat d'establir el dictamen següent:

Proposició de llei dels drets de les persones LGBTI i l'erradicació de l'LGBTI-fòbia (tram. 202-00023/15)

Preàmbul

I

Aquesta llei, que és hereva de la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, té l'objectiu de garantir que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i de gènere en plena llibertat i que els poders públics abordin l'LGBTI-fòbia amb diligència deguda, per a poder-la prevenir, reparar i, eventualment, erradicar. Partint del reconeixement de la diversitat inherent a la condició humana, aquesta llei vol garantir que tota persona, amb independència de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, tingui dret al ple exercici i respecte dels seus drets humans, inclosos els drets a la vida, a la integritat física i moral, a la llibertat i seguretat personals, al lliure desenvolupament de la personalitat, a la igualtat i no-discriminació i a la llibertat d'expressió, associació i reunió, tal com proclama l'estàndard d'igualtat i dignitat en drets i llibertats recollit en els articles 1 i 2 de la Declaració universal dels drets humans.

Aquesta llei recull i amplia el contingut de la Llei 11/2014, una norma sorgida d'un procés d'activisme i associacionisme LGBTI que va ésser capdavantera a l'Estat espanyol pel seu caràcter integral i per l'establiment del primer règim sancionador específic contra l'LGBTI-fòbia. Històricament, a Catalunya els avenços en drets LGBTI s'han aconseguit després de la lluita persistent d'associacions, col·lectius, entitats i moviments que l'han fet possible.

Catalunya va ésser pionera en el reconeixement de les parelles de fet del mateix sexe l'any 1998, i en la incorporació del dret d'adopció a partir del 2005. El mateix any 2005, el Govern de la Generalitat va posar en marxa el Programa per al col·lectiu gai, lesbiana i transsexual. El 2006 es va aprovar el Pla interdepartamental per a la no-discriminació de les persones homosexuals i transsexuals, i al cap d'un any, per mitjà del Decret 141/2007, de 26 de juny, es va crear el Consell Nacional de Lesbianes, Gais i Homes i Dones Bisexuals i Transsexuals –anomenat, a partir del 2018, Consell Nacional LGBTI–, com a òrgan de participació de les entitats representatives del col·lectiu LGBTI i òrgan de consulta de les administracions catalanes que incideixen en aquest àmbit. D'ençà del 2015, les persones trans a Catalunya poden sol·licitar que llur nom sentit consti en la targeta sanitària sense necessitat d'haver fet la rectificació registral del sexe. Fins al 2023, aquesta rectificació requeria un diagnòstic mèdic, fet que tenia efectes patologitzadors sobre les persones trans. Avançant-se al canvi dels requisits registrals del 2023, el Govern de la Generalitat el 17 de novembre de 2017 va publicar una instrucció, que va ésser capdavantera a escala mundial, que garantia una atenció a la salut no patologitzadora i respectuosa amb els drets humans, i el 2018 va adoptar un protocol per a garantir un tracte respectuós a les persones trans als centres educatius.

L'aplicació de la Llei 11/2014 ha permès desplegar la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI –pionera en l'àmbit europeu–, posar en marxa serveis específics d'atenció a la salut de les persones trans i establir guies perquè els serveis públics incorporin la perspectiva LGBTI. Tot això és també una victòria col·lectiva dels moviments LGBTI, incloses les organitzacions i els col·lectius lesbofeministes i transfeministes, que han empès i acompanyat el desplegament de la Llei 11/2014 i hi han participat activament. També van participar en els treballs per a l'actualització de la Llei 11/2014 durant la XIV legislatura, concebuda inicialment com una modificació parcial centrada sobretot a actualitzar el règim sancionador d'aquella llei i reforçar-ne l'enfocament interseccional, amb aportacions de grups antiracistes i afrofeministes. Aquells treballs han continuat en la XV legislatura i han conduït a l'aprovació d'una nova llei després de tenir en compte el gran nombre d'aportacions de les entitats i els col·lectius del moviment LGBTI. La Llei 11/2014 va comportar una fita històrica i constitueix els fonaments i l'esperit sobre els quals es basteix aquesta nova llei.

Amb l'experiència d'una dècada d'aplicació de polítiques públiques LGBTI, i davant el desplegament normatiu en matèria de polítiques antidiscriminatòries dels darrers anys, calia actualitzar i enfortir les eines per a garantir els drets LGBTI i per a combatre la discriminació i la violència LGBTI-fòbiques. Així mateix, davant l'onada reaccionària global, aquesta llei reforça la protecció dels drets LGBTI, que són, en essència, drets humans. La plena garantia d'aquests drets fa possible la democràcia, la llibertat i la dignitat col·lectives: no només de les persones LGBTI, sinó del conjunt de la societat.

II

Aquesta llei impulsa la transformació social i cultural i defineix la responsabilitat dels poders públics en matèria de prevenció i reparació de l'LGBTI-fòbia, amb la finalitat de reconèixer els drets individuals de les lesbianes, els gais i les persones bisexuals, trans, no binàries i intersexuals, i de garantir-los una vida lliure de lesbofòbia, gaifòbia, bifòbia, transfòbia i interfòbia.

L'LBGTI-fòbia no és una suma d'actituds individuals ni de desconeixement sobre la diversitat, sinó l'expressió d'un sistema social que produeix, organitza i legitima desigualtats i opressió per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals de les persones, de manera que vulnera drets fonamentals i atempta contra la dignitat humana. Aquest sistema, conegut com a *cisheteropatriarcat*, ha convertit en norma una determinada orientació sexual (l'heterosexualitat) i una identitat de gènere (la cisgènere o cis). Així, per exemple, la lesbofòbia –que caldria entendre com a lesboodi, d'acord amb el que reivindiquen alguns collectius– s'exerceix contra les dones que escapen de la norma heterosexual i del control patriarcal masculí, mentre que la transfòbia i la interfòbia s'exerceixen contra les identitats i els cossos que desafien la norma cisgènere i binària. Els ideals de masculinitat i feminitat propis del sistema patriarcal sostenen l'aversion i discriminació cap a persones amb una expressió de gènere no normativa i castiguen especialment els nois i els homes la conducta i expressió dels quals s'associa a trets tradicionalment considerats femenins. L'LBGTI-fòbia i el masclisme, doncs, comparteixen arrels en un mateix sistema opressiu basat en la jerarquia de gènere i en la imposició de la cisheteronormativitat. Per això, tant la violència masclista com l'LBGTI-fòbia es conceptualitzen sovint com a formes de violència patriarcal. Des d'aquesta perspectiva, les polítiques públiques i les iniciatives socials orienten els esforços cap a un abordatge preventiu compartit, fet que es reflecteix en accions conjuntes impulsades des de les administracions públiques i els moviments feministes i LBGTI, com ara els punts lila i irisats presents en nombroses festes populars i centres educatius.

III

L'objectiu transformador d'aquesta llei és deixar enrere aquesta jerarquia arbitrària i avançar cap a una societat en què totes les persones siguin reconegudes com a iguals, sense necessitat d'adequar-se a cap normativitat. Des d'aquest enfocament, aquesta llei, partint de l'informe «Nascuts lliures i iguals», publicat el 2019 per l'Oficina de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides per als Drets Humans, estableix les definicions d'*orientació sexual*, *identitat de gènere*, *expressió de gènere* i *característiques sexuals*, que es fonamenten en les premisses següents:

– Tota persona té una orientació sexual que forma part de la seva identitat. Algunes persones se senten atretes per persones del mateix sexe (les dones lesbianes i els homes gais); altres, per persones d'un sexe diferent (heterosexuals), i altres, per persones de qualsevol sexe (bisexuals). Les persones lesbianes, gais i bisexuals poden tenir qualsevol identitat de gènere i qualsevol característica sexual. Les persones asexuals no experimenten atracció sexual, però poden sentir atracció romàntica o afectiva, mentre que les persones pansexuals poden sentir atracció afectiva, romàntica o sexual independentment del sexe o gènere de les persones envers les quals senten aquesta atracció.

– Tota persona té una identitat de gènere. El terme *trans* fa referència a les persones la identitat de gènere de les quals no coincideix amb el sexe que se'ls va assignar en néixer. És un concepte ampli que inclou les persones transsexuals –que volen adequar llur cos a llur identitat de gènere mitjançant tractaments farmacològics, intervencions quirúrgiques o eines conductuals–, les persones transvestides o *cross-dresser* –que, de manera ocasional, utilitzen vestimenta socialment atribuïda a un altre gènere–, i també les persones no binàries, que s'identifiquen o se situen fora del binarisme home-dona. Les persones trans poden tenir qualsevol orientació sexual, qualsevol expressió de gènere o qualsevol característica sexual. El terme *cisgènere* (o *cis*) fa referència a les persones la identitat de gènere de les quals està alineada amb el sexe que se'ls va assignar en néixer. Les identitats no binàries són diverses i inclouen les persones que es poden identificar amb més d'un gènere alhora, les que no s'identifiquen amb cap gènere i les que tenen una identitat fluida que pot variar al llarg del temps.

– Tota persona expressa externament el seu gènere d'una manera socialment considerada més femenina o més masculina, mitjançant la vestimenta, l'aparença o els gestos. Aquesta expressió de gènere no està necessàriament vinculada al sexe assignat en néixer, a la identitat de gènere ni a l'orientació sexual, i pot adoptar múltiples formes.

– Les característiques sexuals de les persones, com l'anatomia genital, les hormones o els cromosomes, són diverses. Les persones intersexuals neixen amb característiques sexuals que no es corresponen amb les definicions típiques dels cossos masculins o femenins, a diferència de les persones endosexuales. Les persones intersexuals poden tenir qualsevol orientació sexual i identitat de gènere.

Tot i que en aquesta llei s'empren les denominacions *lesbiana*, *gai*, *bisexual*, *trans* i *intersexual*, s'ha d'entendre que el terme *LGBTI*, que les agrupa, inclou igualment les persones amb orientacions sexuals, identitats de gènere o expressions de gènere dissidents, i també les persones amb característiques sexuals diverses que utilitzen altres termes per autodenominar-se. En aquest sentit, l'activisme fa servir, entre altres, la sigla *LGBTIQA+*, que incorpora els termes *queer*, *asexual* i *aromàntic*, i el signe «+», amb la voluntat d'expressar la inclusió de totes les dissidències sexuals i de gènere.

IV

La igualtat de tracte i no-discriminació és un principi jurídic universal, reconegut i proclamat en diversos instruments internacionals de drets humans. En aquest sentit, l'article 2 de la Declaració universal dels drets humans estableix que totes les persones tenen dret al gaudi de tots els drets i llibertats que s'hi proclamen, sense distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició.

En l'àmbit de l'Organització de les Nacions Unides, s'han emès diversos documents i s'han adoptat resolucions i recomanacions que han contribuït a elevar els estàndards internacionals de respecte i protecció del dret a la integritat i a la no-discriminació de les persones LGBTI. En aquest sentit, es poden esmentar diverses resolucions del Consell de Drets Humans, com la Resolució 17/19, sobre drets humans, orientació sexual i identitat de gènere (A/HRC/RES/17/19), adoptada el 17 de juny de 2011; la Resolució 27/32, sobre drets humans, orientació sexual i identitat de gènere (A/HRC/RES/27/32), adoptada el 26 de setembre de 2014; o la Resolució 32/2, sobre protecció contra la violència i la discriminació per motius d'orientació sexual i identitat de gènere (A/HRC/RES/32/2), adoptada el 30 de juny de 2016.

Pel que fa a les persones trans, la Classificació internacional de malalties (CIM) de l'Organització Mundial de la Salut va eliminar la transsexualitat del capítol dedicat als trastorns mentals i del comportament en la seva onzena revisió (CIM-11), aprovada el 2018. Aquesta revisió va substituir la CIM-10, que havia estat vigent des del maig del 1990, any en què també es va despatologitzar l'homosexualitat.

En l'àmbit europeu, el principi d'igualtat està recollit en els articles 20 i 21 de la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea. L'article 20 estableix que totes les persones són iguals davant la llei, i l'article 21 prohibeix qualsevol discriminació, inclosa l'exercida per raó de sexe, orientació sexual o característiques genètiques.

En l'àmbit de l'Estat espanyol, l'article 14 de la Constitució proclama el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social. En aquest sentit, s'han aprovat una sèrie d'iniciatives legislatives tocant a l'àmbit jurídic, entre les quals cal destacar: la Llei 13/2005, d'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi civil en matèria de dret a contreure matrimoni; la Llei 14/2006, de 26 de maig, sobre tècniques de reproducció humana assistida; la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones; la Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, i la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.

S'ha de destacar també, de l'àmbit estatal, la Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGBTI, que estableix el reconeixement del dret a la rectificació de la menció relativa al sexe registral sense necessitat de cap procediment patologitzador. Aquesta norma estableix també la protecció dels drets de les persones intersexuals i la prohibició expressa de les anomenades teràpies de conversió.

El caràcter estructural de l'LGBTI-fòbia ha estat àmpliament reconegut per l'Organització de les Nacions Unides, el Consell d'Europa i la Unió Europea. En conseqüència, aquesta llei obliga els poders públics a actuar amb diligència deguda, és a dir, a prevenir, investigar, sancionar i reparar les discriminacions i violències, i també a garantir-ne la no-repetició. Alhora, per a transformar les causes que generen l'LGBTI-fòbia, aquesta llei estableix l'obligació d'incorporar la perspectiva LGBTI d'una manera transversal en totes les polítiques públiques, les actuacions i els pressupostos, com a expressió del compromís institucional amb la igualtat real i efectiva. Ho fa d'acord amb les recomanacions generals, els comentaris, les observacions finals, les resolucions i els dictàmens dels diversos òrgans de seguiment dels tractats i convencions internacionals de l'Organització de les Nacions Unides, que recull l'informe «Nascuts lliures i iguals», publicat el 2019 per l'Oficina de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides per als Drets Humans.

El Comitè de Drets Humans, òrgan que supervisa el compliment del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, ha instat reiteradament els estats a adoptar mesures efectives per a abordar la violència i la discriminació contra les persones LGBTI. El Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals ha afirmat que la garantia de no-discriminació inclosa en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals comprèn l'orientació sexual, la identitat de gènere i les característiques sexuals, i ho ha reflectit en comentaris generals relatius als drets al treball, la seguretat social i la salut, inclosa la salut sexual i reproductiva, o la garantia de no-discriminació. El Comitè dels Drets de l'Infant també interpreta que el dret a la no-discriminació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant inclou l'orientació sexual, la identitat de gènere i les característiques sexuals. El Comitè contra la Tortura, per la seva banda, ha reafirmat l'obligació dels estats de prevenir i abordar la tortura i els maltractaments contra les persones LGBTI, incloent-hi la prohibició expressa de les teràpies de conversió i d'avversió. El Comitè per a la Protecció dels Treballadors Migrants ha expressat preocupació per la violència contra persones LGBTI i per disposicions legals migratòries discriminatòries basades en l'orientació sexual i la identitat de gènere. El Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat ha mostrat preocupació per la discriminació que s'exerceix contra les persones LGBTI amb discapacitat i pels procediments d'esterilització i altres intervencions mèdiques aplicats a infants intersexuals. El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial ha expressat preocupació per la discriminació que pateixen persones LGBTI d'ascendència africana. El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra les Dones (CEDAW) ha abordat les vulneracions de drets humans contra dones lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals i ha posat l'alerta sobre la discriminació que pateixen les dones trans en els àmbits educatiu, laboral i sanitari, i també en matèria de violència masclista, mentre que el Consell d'Europa, en l'article 4 del Conveni sobre prevenció i lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica, conegut com a Conveni d'Istanbul, estableix que les mesures de protecció s'han de garantir sense discriminació per raó d'identitat de gènere, i la nota explicativa d'aquest article insta els estats a tenir en compte la vulnerabilitat de les dones trans davant aquesta violència. En aquest mateix sentit, l'Oficina de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides per als Drets Humans també ha subratllat que les lleis i les pràctiques discriminatòries, inclosa la patologització de les persones trans, creen un clima que legitima la violència i la impunitat de qui la perpetra.

Així mateix, els Principis de Yogyakarta (2006) estableixen els estàndards internacionals de drets humans aplicats a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals, i reclamen als poders públics l'obligació de prevenir, erradicar i reparar les violències i discriminacions que en deriven. En l'àmbit europeu, tant l'article 14 del Conveni Europeu de Drets Humans, del Consell d'Europa, com l'article 21 de la Carta de Drets fonamentals de la Unió Europea consagren també la prohibició de discriminació, de la mateixa manera que l'article 14 de la Constitució espanyola i l'article 40.8 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya garanteixen el dret fonamental a la igualtat i la no-discriminació.

D'altra banda, l'any 2018, l'Organització Mundial de la Salut va despatologitzar les realitats trans en excloure la transsexualitat de la classificació internacional de trastorns mentals i reconèixer-la com una condició relativa a la salut sexual, vint-i-vuit anys després d'haver eliminat l'homosexualitat de la llista de malalties. Simultàniament, en virtut del que promouen els drets humans, s'ha consolidat la garantia dels drets de les persones trans tant en la jurisprudència dels tribunals superiors d'àmbit internacional com en la dels tribunals d'àmbit estatal. El Tribunal Europeu de Drets Humans ha establert, en diverses sentències, l'obligació de proporcionar una protecció efectiva de la identitat i l'expressió de gènere, incloent-hi la lliure autodeterminació, fonamentant-se en l'article 8 i l'article 14 del Conveni Europeu de Drets Humans, del Consell d'Europa (A. P., Garçon et Nicot c. França, de 6 d'abril de 2017, i X. i Y. c. Romania, de 19 de gener de 2021), relatius al dret al respecte de la vida privada i la prohibició de discriminació, respectivament. Els alts tribunals de l'Estat espanyol –amb la Sentència del Tribunal Suprem de 3 de març de 1989 i, més tard, amb la Sentència del Tribunal Constitucional 99/2019– van avançar cap al reconeixement de l'autodeterminació de la identitat de gènere com a inherent al dret a la dignitat i al lliure desenvolupament de la personalitat, emparant-se en l'article 14 de la Constitució, que fixa el dret a la igualtat i la prohibició de discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, i en l'article 10, que reconeix el lliure desenvolupament de la personalitat.

La Llei de l'Estat 4/2023 regula el procediment i els requisits per a la rectificació registral de la menció relativa al sexe i, si escau, el nom de les persones, i estableix mesures específiques derivades d'aquesta rectificació en els àmbits públic i privat, sense necessitat d'informes mèdics ni tractaments hormonals, tal com requeria anteriorment la Llei de l'Estat 3/2007, de 15 de març, reguladora d'aquesta rectificació registral.

En la dècada anterior a l'aprovació d'aquesta llei hi ha hagut també avenços importants en la legislació pel que fa a la sanció i la reparació de les conductes discriminatòries o violentes. Des de la reforma del Codi penal de 2015, que va introduir els delictes d'odi, fins a la mateixa Llei de l'Estat 4/2023, passant per la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, aprovada per unanimitat, i la Llei de l'Estat 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació.

V

Amb tot aquest nou corpus legislatiu i amb les noves realitats de la societat, onze anys després de l'aprovació de la Llei 11/2014 era peremptori actualitzar el marc legal català per diverses finalitats.

En primer lloc, per a consolidar i ampliar les polítiques públiques que han anat desplegant les administracions i institucions polítiques de Catalunya, amb la voluntat de respondre als reptes actuals i assegurar la inclusió de la perspectiva LGBTI en tots els àmbits, també en els que fins ara no hi eren recollits explícitament, com l'oci o l'habitatge.

En segon lloc, per a garantir els drets de les persones trans. Malgrat que la Llei 11/2014 ja les incorporava com a subjectes de drets, la Llei 19/2020 va preveure

que calia una protecció específica per a aquestes persones, basant-se en recomanacions internacionals com la Resolució 2018 (2015) de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa o la Resolució del Parlament Europeu, de 4 febrer de 2014, sobre el full de ruta de la UE contra l'homofòbia i la discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere. Aquesta llei dona compliment al mandat de la Llei 19/2020; incorpora, de manera transversal, la garantia dels drets de les persones trans, i inclou el dret a la lliure autodeterminació de la identitat i l'expressió de gènere. La llei també aprofundeix en els drets de les persones intersexuals.

En tercer lloc, per a recollir els avenços normatius en matèria de polítiques anti-discriminatòries i d'abordatge de les violències patriarcal des que es va aprovar la Llei 11/2014. A més d'actualitzar el règim sancionador de la llei, calia enfortir les eines per a abordar les arrels estructurals de l'LGBTI-fòbia. Això implica establir de manera clara la responsabilitat de diligència deguda de tots els poders públics, amb mecanismes efectius de prevenció i protecció, un model d'atenció i recuperació integral per a la reparació de les persones que hagin patit discriminació o violència, mesures que garanteixin la no repetició, el reforç dels serveis que han de proporcionar l'atenció i recuperació i l'obligatorietat de formació del personal de les administracions públiques i institucions polítiques en els drets LGBTI. També calia reforçar els deures del conjunt d'actors del sector privat de Catalunya, ja que els drets LGBTI s'han de garantir en tots els àmbits de la vida.

En quart lloc, per a reforçar l'enfocament interseccional de la llei. Les discriminacions no operen mai de manera aïllada, sinó que es multipliquen i s'agregen segons les diferents opressions que poden afectar les vides de les persones, com ara el masclisme, el racisme, el classisme, la discriminació per edat o edatisme, la discriminació per discapacitat o capacitisme, i les discriminacions per origen o per situació administrativa. Un exemple d'aquesta interseccionalitat és com la racialització dels cossos no blancs s'entrellaça amb altres eixos d'opressió i discriminacions específiques derivades de l'estatus migratori o del desplaçament forçós, de les identificacions policials basades en el perfil ètnicoracial, o de la manca de reconeixement de diverses maneres de viure l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

En cinquè lloc, per a reconèixer de manera explícita i profunda les lluites del moviment LGBTI que han obert i continuen obrint camí, que han conquerit drets i que han fet visibles realitats i experiències sistemàticament perseguides i marginades, i que han contribuït a l'avenç democràtic i social de Catalunya. Per aquest motiu, aquesta llei estableix el deure de les administracions públiques de promoure i recuperar la memòria democràtica dels moviments LGBTI, mitjançant la recerca i la creació d'espais de memòria, i, de manera específica, de posar fi a la invisibilització de les lesbianes, reconèixer les aportacions del lesbianisme al feminisme i del lesbofeminisme a la lluita pels drets LGBTI, i també de donar a conèixer la memòria de les persones trans, encara molt invisibilitzada.

Finalment, atès que la tasca de les entitats i els col·lectius LGBTI –en la denúncia de vulneracions, l'acompanyament a les víctimes o persones afectades, la formació i sensibilització, i la construcció d'espais segurs i comunitaris– ha estat i continua essent determinant per a fer efectiu el que proclamen les lleis, aquesta norma estableix que els poders públics tenen el deure d'assegurar-ne el reconeixement, el suport i la protecció, i de garantir-los els recursos necessaris per al desenvolupament de llurs activitats i per a una resposta diligent davant qualsevol atac o intent de coartar-ne la llibertat d'expressió, associació o reunió. Així, la defensa de les entitats LGBTI s'entén com a part indestriable de la defensa de la democràcia i dels drets fonamentals.

Aquesta llei, doncs, constitueix un compromís amb la memòria, amb el present i amb el futur: amb totes les persones i moviments que han obert camí, i amb les generacions que han de poder viure en llibertat, reconegudes i respectades en llur

diversitat sexual i de gènere, que al cap i a la fi són totes les persones de totes les generacions de Catalunya.

VI

La Llei consta de noranta-cinc articles, agrupats en cinc títols, i de cinc disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals.

El títol preliminar inclou, entre altres, l'objecte i les finalitats de la Llei, els tipus de discriminació i les formes de violència LGBTI-fòbiques i els principis orientadors de l'actuació dels poders públics. El títol primer regula la garantia dels drets i la diligència deguda. El títol segon, sobre la governança i la coordinació de les polítiques LGBTI, regula, entre altres, la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI i la participació de les entitats. El títol tercer, sobre polítiques públiques per a la igualtat efectiva de les persones LGBTI, conté deu capítols, dedicats a àmbits específics: l'educació i les universitats; la salut; el treball i l'ocupació; l'acció social i l'habitatge; les famílies; la cultura, el lleure, l'esport i l'oci; les migracions, el refugi i la cooperació internacional; la seguretat, les emergències i l'Administració de Justícia; la memòria democràtica, i la informació i la comunicació. Finalment, el títol quart regula el règim sancionador i les mesures de reparació.

Títol preliminar. Disposicions generals

Article 1. Objecte

Aquesta llei té per objecte:

- a) Garantir el dret a la igualtat de tracte i la no-discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.
- b) Fer efectiu el dret a la lliure autodeterminació de la identitat i expressió de gènere i garantir el respecte a la diversitat en les característiques sexuals de les persones, en tots els àmbits de la vida.

Article 2. Finalitats

Aquesta llei té les finalitats següents:

- a) Abordar les arrels estructurals de l'LGBTI-fòbia.
- b) Establir les condicions per les quals els drets de les lesbianes, els gais i les persones bisexuals, trans o intersexuals (persones LGBTI) i els dels grups en què s'integren siguin reals i efectius, i garantir-los la participació i la representació en tots els àmbits de la vida social.
- c) Garantir la remoció i la no repetició de les estructures i pràctiques socials que originen i perpetuen les violències i discriminacions LGBTI-fòbiques.
- d) Contribuir a la superació dels prejudicis que afecten negativament la percepció social de les persones LGBTI i que naturalitzen les discriminacions i violències envers aquestes persones, i també envers les entitats i col·lectius que en defensen els drets.
- e) Complir amb diligència deguda les obligacions de sensibilització, prevenció, investigació, atenció, protecció, recuperació, reparació i sanció de les violències i les discriminacions LGBTI-fòbiques, d'acord amb les competències atorgades a les administracions públiques.
- f) Reparar l'estigmatització, la patologització i la persecució que han patit històricament a Catalunya les persones LGBTI i donar visibilitat a la memòria democràtica dels moviments LGBTI a favor de la conquesta de drets i llibertats.

Article 3. Àmbits d'aplicació

1. Aquesta llei és aplicable:

- a) En tots els àmbits, tant públics com privats, sobre els quals la Generalitat i els ens locals tenen competències.
- b) A qualsevol persona, física o jurídica, de dret públic o privat, independentment de la situació administrativa o personal en què es trobi, sens perjudici del que

estableixen la legislació en matèria d'estrangeria, els tractats internacionals aplicables i la resta de legislació vigent.

2. Les mesures que estableix aquesta llei per a garantir i fer efectius els drets de les persones LGBTI són aplicables a:

a) Totes les etapes de la vida i totes les contingències que s'hi produeixin, com els canvis en l'estat civil, la formació d'una família, les condicions de salut, la discapacitat, la situació administrativa, els processos migratoris, la privació de llibertat o la mort.

b) Totes les àrees de la vida social.

c) Les entitats, les associacions, les plataformes o els col·lectius que defensen els drets de les persones LGBTI.

Article 4. Definicions

1. En aquesta llei, la sigla LGBTI, que correspon a *lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals*, s'utilitza per a referir-se a aquestes persones i a qualsevol altra amb una orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals diferents a les establertes com a norma pel sistema cisheteropatriarcal o cisheteronormatiu.

2. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per:

a) *Identitat de gènere*: el sentit profund i la vivència que una persona té del seu propi gènere, que pot coincidir o no amb el sexe assignat en néixer. El concepte d'identitat de gènere s'assimila al concepte d'identitat sexual, utilitzat en altres lleis i normatives d'àmbit català i estatal.

b) *Expressió de gènere*: la manera com les persones expressen externament el gènere, per mitjà de les accions i l'aparença, com els gestos, la manera de parlar i la manera de vestir. L'expressió de gènere no està vinculada necessàriament ni al sexe biològic, ni a la identitat de gènere ni a l'orientació sexual.

c) *Característiques sexuals*: les característiques físiques de cada persona relacionades amb l'anatomia sexual, els òrgans reproductors, els patrons hormonals, els patrons cromosòmics i altres característiques sexuals secundàries que es desenvolupen durant la pubertat.

d) *Orientació sexual*: l'atracció física, romàntica o afectiva d'una persona cap a altres persones.

e) *LGBTI-fòbia*: qualsevol forma de prejudici, actitud hostil o odi envers les persones que tenen una orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals no normatives, és a dir, pel fet d'ésser o d'ésser percebudes com a homosexuals (homofòbia) –ja siguin lesbianes (lesbofòbia) o gais (gaifòbia)–, bisexuals (bifòbia), trans (transfòbia) o intersexuals (interfòbia o intersexfòbia), que atempta contra la dignitat i els drets humans d'aquestes persones i els genera un entorn molest, ofensiu, intimidatori o degradant.

f) *Delicte d'odi contra les persones i els col·lectius LGBTI*: qualsevol infracció penal, incloses les comeses contra les persones o contra les propietats, en què la víctima, el local o l'objectiu de la infracció s'escull per raó de la connexió, la simpatia, la filiació, el suport o la pertinença –reals o percebuts– al col·lectiu LGBTI.

g) *Discurs d'odi contra les persones i els col·lectius LGBTI*: qualsevol discurs públic que inciti a l'odi i la discriminació d'una persona o un grup amb injúries, ridiculitzacions o difamacions, o fins i tot a la violència, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

h) *Sexili*: la situació en què una persona LGBTI es veu obligada a abandonar el seu país o municipi, especialment municipis rurals petits, per a poder viure de manera segura i lliure d'acord amb la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

i) *Perspectiva LGBTI*: la presa en consideració de la diversitat d'orientacions sexuals, identitats i expressions de gènere per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i

l'execució de polítiques públiques i l'adopció de mesures, tant en el sector públic com en el sector privat, tenint en compte la manera en què les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les persones LGBTI.

j) *Interseccionalitat*: la confluència i interacció de factors que reforcen les desigualtats, discriminacions i violències sobre certs col·lectius, com el de les persones LGBTI, que, a més d'afrontar vulneracions de drets humans per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals, també són objecte de discriminacions per altres motius, com el color de pell, l'origen ètnic, el sexe, el gènere, la discapacitat, l'edat, la situació administrativa, la situació familiar, la nacionalitat, la religió, les condicions de salut o el nivell d'ingressos.

k) *Situació d'especial vulnerabilitat*: el risc que corre una persona LGBTI de patir una discriminació agreujada per factors físics, socials o econòmics, com l'edat avançada, les carències socioeconòmiques, el rebuig de la família, la situació administrativa, la limitació d'accés a drets que pateixen les persones migrades i refugiates, la discapacitat física, sensorial, intel·lectual o de la comunicació i la parla, les addiccions, les condicions de salut i les discriminacions socials associades, com la serofòbia o l'estigma dels trastorns en salut mental, entre altres factors.

l) *Diligència deguda*: l'obligació dels poders públics d'adoptar mesures legislatives i de qualsevol altre tipus per a actuar amb l'agilitat i l'eficiència necessàries i assegurar-se que les autoritats, el personal, els agents, les entitats públiques i els altres actors que actuen en nom d'aquests poders públics es comportaran d'acord amb aquesta obligació, amb vista a prevenir, investigar, perseguir, sancionar i reparar adequadament els actes de violència i de discriminació per LGBTI-fòbia i protegir-ne les víctimes i les organitzacions que en defensen els drets.

Article 5. Discriminació LGBTI-fòbica

1. La discriminació LGBTI-fòbica comprèn qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència basada en l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals que tingui per objecte o per resultat anul·lar o menyscar el reconeixement, el gaudi o l'exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i les llibertats fonamentals de les persones LGBTI, llevat que sigui una mesura objectivament justificada per una finalitat legítima, com ara el foment de l'acció positiva per a les persones LGBTI, l'establiment d'una protecció especial o la promoció de la igualtat de tracte, i que els mitjans per a aconseguir-la siguin adequats i necessaris.

2. La discriminació LGBTI-fòbica, exercida contra una persona o contra un grup de persones, pot ésser dels tipus següents:

a) Discriminació directa. Es produeix quan una persona és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

b) Discriminació indirecta. Es produeix quan una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutres ocasionen en lesbianes, gais, bisexuals, trans o intersexuals un desavantatge particular respecte d'altres persones que no ho són.

c) Discriminació per associació. Es produeix quan una persona és objecte de discriminació com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.

d) Discriminació per error. Es produeix quan una persona és objecte de discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals com a conseqüència d'una apreciació errònia.

e) Discriminació múltiple. Es produeix quan una persona és discriminada, de manera simultània o consecutiva, pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTI i per algun altre motiu de discriminació a què fa referència l'article 1 de la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.

f) Discriminació interseccional. Es produeix quan la pertinença al col·lectiu LGBTI concorre o interactua amb altres motius de discriminació, la qual cosa constitueix una forma agreujada de discriminació que incrementa la vulnerabilitat de la víctima i, per tant, requereix una actuació institucional reforçada.

3. També constitueixen discriminació LGBTI-fòbica les conductes següents:

a) L'ordre de discriminar, entesa com qualsevol instrucció que impliqui discriminació, directa o indirecta, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

b) La represàlia discriminatòria, entesa com el tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.

c) La victimització secundària, o revictimització, entesa com el maltractament addicional exercit contra una persona LGBTI que es troba en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels déficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicats.

Article 6. Formes de violència LGBTI-fòbica

La violència LGBTI-fòbica es pot exercir de manera puntual o reiterada, i pot adoptar les formes següents:

a) Assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals. És qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

b) Violència física. És qualsevol acte de força contra el cos d'una persona LGBTI, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany, per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

c) Violència psicològica. És qualsevol conducta o omissió envers una persona LGBTI, per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, que produeix una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, humiliació, vexacions, menyspreu, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

d) Violència sexual. És qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat de la persona LGBTI, per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, amb la creació d'unes condicions o l'aprofitament d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la persona LGBTI. Inclou les agressions sexuals, l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de l'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, l'amenaça sexual, l'exhibició, l'observació i la imposició de qualsevol pràctica sexual a una persona, entre altres conductes, per raó de la seva orientació sexual, identitat o expressió de gènere o característiques sexuals.

e) Violència ambiental. És l'exercici de la violència sobre béns i propietats d'una persona LGBTI, amb valor econòmic o sentimental, o sobre els animals amb els quals té un vincle d'afecte, amb la finalitat d'afligir-la o de crear-li un entorn intimidatori.

f) Violència obstètrica i vulneració de drets sexuals i reproductius. És qualsevol pràctica ginecològica, obstètrica, urològica o andrològica que obstaculitzi, condicioni o no respecti les decisions, el cos, la salut i els processos emocionals d'una persona LGBTI amb relació als seus drets sexuals i reproductius, i també totes les

pràctiques que diagnostiquin les orientacions sexuals o la identitat de gènere no normatives com a patologies o que les vinculin a conductes de risc. Inclou el fet d'impe-dir o dificultar a les persones LGBTI l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades sobre llurs pràctiques i preferències sexuals, i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits establerts per la legislació sectorial aplicable.

g) Violència digital. Consisteix en els actes de violència LGBTI-fòbica en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània o altres aplicacions, intel·ligència artificial i altres mitjans que afectin la dignitat i els drets de les persones LGBTI. Aquests actes causen danys psicològics i, fins i tot, físics; reforcen estereotips; danyen la dignitat i la reputació; atempten contra la privacitat i la llibertat d'obrar de la persona LGBTI; li causen pèrdues econòmiques, i n'obstaculitzen el desenvolupament personal i professional, la participació política i la llibertat d'expressió, i també constitueixen una vulneració del dret a la informació. Inclou, entre altres pràctiques, el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmnia, la difamació, l'elaboració o difusió d'informacions, imatges o vídeos falsos de contingut sexual, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les persones LGBTI i dels col·lectius de persones LGBTI, els discursos d'incitació a la discriminació envers les persones LGBTI, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una persona LGBTI.

h) Revelació no consentida, o l'amenaça de fer-ho, de l'orientació sexual, la identitat de gènere o les característiques sexuals d'una persona, o *outing*. Aquesta pràctica, tant si és feta davant terceres persones com en espais públics o digitals, constitueix una vulneració greu del dret a la intimitat i a l'autodeterminació, ja que pot exposar la persona afectada a discriminació, violència o exclusió, especialment quan es fa amb la intenció de danyar, controlar, coaccionar o desacreditar la persona.

i) Violència de segon ordre. És la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució, inclòs l'intent de descrèdit professional, exercides contra les persones que es dediquen professionalment a donar suport a les víctimes de discriminacions o violències LGBTI-fòbiques, així com a les que treballen als serveis especialitzats adreçats a les persones LGBTI. Inclou els actes que obstaculitzen la prevenció, la detecció, l'atenció, la recuperació i la reparació de les persones víctimes de violències LGBTI-fòbiques o de les persones que les defensen.

j) Violència contra les entitats LGBTI. És qualsevol acció que tingui per objectiu, resultat o intenció menyscar, obstaculitzar, silenciar, estigmatitzar o posar en risc la tasca de les entitats, els col·lectius o les organitzacions que defensen els drets humans de les persones LGBTI o ofereixen serveis i espais de suport, cures i reivindicació. Aquesta violència pot manifestar-se en forma d'assetjament, amenaces, agressions físiques o digitals, danys materials, desinformació, criminalització, coaccions institucionals o retirada de suports, entre d'altres, i constitueix una forma d'atac a la llibertat d'expressió, d'associació i de reunió.

Article 7. Àmbits de l'LGBTI-fòbia

L'LGBTI-fòbia, en qualsevol dels tipus de discriminació o de les formes de violència a què fa referència aquesta llei, es pot manifestar en els àmbits següents:

a) En l'àmbit de la parella, és exercida contra una persona LGBTI, en qualsevol forma, per part d'una altra persona que n'és o n'ha estat cònjuge, o que hi té o hi ha tingut relacions afectives assimilables.

b) En l'àmbit familiar, és exercida contra les persones LGBTI en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família o per membres del nucli de convivència, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

c) En l'àmbit laboral, es pot produir tant en el sector públic com en el privat, durant la jornada de treball o fora del centre i de l'horari establert si té relació amb la feina. Inclou, entre altres, els diversos tipus de discriminació, i també l'assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals i l'assetjament sexual, que, a més d'atemptar contra la dignitat i la llibertat d'una persona LGBTI o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest, en dificulten la promoció, l'ocupació de funcions, l'accés a càrrecs directius, la remuneració o el reconeixement professional.

d) En l'àmbit social o comunitari, es pot produir en espais de convivència social, com els espais de veïnatge, l'espai públic, els entorns d'oci, les associacions, els espais de participació ciutadana o comunitària i altres àmbits de relació interpersonal fora de l'esfera de la parella, familiar, institucional o laboral. En aquest àmbit, l'LGBTI-fòbia es pot manifestar per qualsevol dels tipus de discriminació a què fa referència l'article 5 o per les accions o manifestacions següents:

1r. Agressions sexuals.

2n. Assetjament sexual per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

3r. Tràfic de persones LGBTI amb finalitat d'explotació sexual i amb altres finalitats amb dimensió de gènere.

4t. Violència contra els drets sexuals i reproductius de les persones LGBTI.

5è. Assassinat o homicidi de persones LGBTI per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

6è. Agressions físiques o verbals per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

7è. Vexacions, tractes degradants, amenaces o coaccions en l'espai públic per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

8è. Restriccions o privacions de llibertat a les persones LGBTI, o d'accés d'aquestes persones a l'espai públic o als espais privats, o a activitats laborals, formatives, esportives, religioses o lúdiques, i també restriccions a l'expressió en llibertat pel que fa a llur orientació sexual o expressió i identitat de gènere, o a llur expressió estètica, política o religiosa.

9è. Represàlies pels discursos o expressions, individuals o col·lectius, de les persones LGBTI que reclamen el respecte de llurs drets, i també expressions o discursos d'odi públics que fomentin, promoguin o incitin directament o indirectament a l'hostilitat, la discriminació o la violència envers les persones LGBTI.

10è. Qualsevol altra acció o manifestació anàloga.

e) En l'àmbit digital, es produeix per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació o en l'entorn virtual, en tant que espai de participació política i d'accés a la informació i comunicació, i a drets i oportunitats.

f) En l'àmbit institucional, s'exerceix per mitjà d'accions i omissions de les autoritats, el personal públic o els agents de qualsevol servei, organisme o institució pública que tinguin per efecte endarrerir, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta llei per a assegurar una vida lliure de discriminació i violència LGBTI-fòbiques, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. La manca de diligència deguda, quantitativa o qualitativa, en l'abordatge de la discriminació i la violència LGBTI-fòbiques, si és coneguda o promoguda per les administracions o esdevé un patró de discriminació reiterat i estructural, constitueix una manifestació de violència institucional. Aquesta violència pot provenir d'un sol acte, de la reiteració d'actes que

generen un efecte acumulat, de l'omissió d'actuar quan es conegui l'existència d'un perill real o imminent, i de les pràctiques o omissions revictimitzadores. La discriminació i la violència institucional inclouen la producció legislativa i la interpretació i aplicació del dret que tingui per objecte o provoqui aquest mateix resultat.

g) En l'àmbit educatiu, es produeix entre els membres de la comunitat educativa, independentment del col·lectiu al qual pertanyin. Inclou l'assetjament escolar i qualsevol altre tipus de discriminació o forma de violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

h) En l'àmbit de la vida política i l'esfera pública, es produeix en les institucions i administracions públiques, els partits polítics, els sindicats, els mitjans de comunicació o les xarxes socials. Quan ocorre en les institucions polítiques o les administracions públiques i és tolerada i no sancionada, esdevé també una forma de discriminació o violència institucional.

i) En l'àmbit esportiu, es produeix en les activitats i els espais tant de l'esport amateur com del professional, sigui en entrenaments, competicions (federatives, lligues universitàries, de caràcter popular o altres) o en la interacció entre persones de l'entorn esportiu. En aquest àmbit, la discriminació es manifesta en forma d'exclusió, assetjament, violència verbal o física, manca d'oportunitats i dificultats per a la participació i la visibilitat de les persones LGBTI. També inclou les barreres institucionals o normatives que impedeixen la inclusió plena de les persones LGBTI al món de l'esport, i també la falta de protecció i sancions contra les actituds i discursos LGBTI-fòbics en aquests entorns. També es consideren discriminacions les restriccions en l'accés a espais esportius, la invisibilització de les persones LGBTI als mitjans de comunicació esportius i la manca de protocols efectius per a combatre la violència LGBTI-fòbica en l'àmbit esportiu.

j) En qualsevol altre àmbit en què es lesionin o puguin lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les persones LGBTI.

Article 8. Principis orientadors de l'actuació dels poders públics

D'acord amb els principis orientadors que inspiren aquesta llei, l'actuació dels poders públics amb relació a les persones LGBTI ha de:

a) Protegir la integritat, la dignitat i la llibertat de les persones LGBTI, d'acord amb els drets fonamentals i els drets humans universals.

b) Complir amb diligència deguda les obligacions de sensibilització, prevenció, investigació, atenció, protecció, recuperació, reparació i sanció de la discriminació i la violència LGBTI-fòbiques, i garantir la no repetició i la remoció de les estructures i pràctiques socials que les originen i les perpetuen.

c) Considerar en totes les intervencions el caràcter estructural i la naturalesa multicausal i multidimensional de l'LGBTI-fòbia, especialment pel que fa a la sensibilització del conjunt de la societat, la prevenció i la detecció de la discriminació i la violència, l'atenció i la recuperació de les víctimes i la garantia del dret a la reparació.

d) Aplicar la perspectiva LGBTI de manera transversal en totes les actuacions, en tots els nivells i en totes les etapes de les polítiques públiques, i introduir les accions positives que siguin necessàries per a corregir les desigualtats i discriminacions.

e) Aplicar l'enfocament interseccional en l'atenció a la diversitat de situacions de discriminació i violència en què es poden trobar les persones LGBTI, tenint en compte les interaccions específiques de la lesbofòbia, la gaifòbia, la bifòbia, la transfòbia i la interfòbia amb altres eixos de desigualtat o circumstància personal o social que puguin ésser causa de discriminació.

f) Aplicar el principi de no patologització de les persones trans.

g) Fer efectiu el reconeixement de l'heterogeneïtat del fet familiar en el dret català, tant públic com privat, en la pràctica judicial i administrativa i en totes les actuacions de la Generalitat.

h) Assegurar la formació especialitzada i la capacitat deguda dels professionals.

- i) Assegurar la cooperació interadministrativa.
- j) Garantir l'equitat territorial i adequar les actuacions i mesures dutes a terme a les necessitats específiques dels petits municipis i del món rural.
- k) Promoure l'estudi i la recerca sobre la diversitat afectivosexual que serveixin per a erradicar la discriminació i la violència contra les persones LGBTI.
- l) Establir mesures de foment de les entitats que treballen per a fer efectius els drets i la no-discriminació de les persones LGBTI.
- m) Impulsar la participació, la no invisibilització i la representació de les persones LGBTI, i també la realitat i les necessitats específiques d'aquestes persones, tant en l'àmbit públic com en el privat.
- n) Fomentar la participació de les persones LGBTI en els actes reivindicatius i commemoratius de la lluita contra l'LGBTI-fòbia i de defensa dels drets i la diversitat d'orientacions sexuals, identitats de gènere, expressions de gènere i característiques sexuals.
- o) Promoure la visibilitat i el reconeixement institucional de les persones LGBTI, amb l'ús de la bandera LGBTI o de qualsevol altre símbol, distintiu o senyals específics dels col·lectius que hi pertanyen, en edificis i espais públics, inclosos els centres educatius, especialment amb motiu dels dies commemoratius de la història dels col·lectius LGBTI.

Article 9. Documentació administrativa i comunicació de la identitat de gènere

1. El Govern, per via reglamentària, ha d'establir els mecanismes perquè les persones trans puguin disposar de documentació administrativa adequada mentre no es formalitzi la rectificació registral i la documentació identificativa dependent de l'Administració de l'Estat, a fi de garantir-ne el procés d'integració i evitar situacions de discriminació.

2. La comunicació d'identitat de gènere és el mitjà vàlid per a declarar una identitat de gènere diferent de la registral o de la que consta en els documents oficials d'identificació personal, i habilita la persona interessada a sol·licitar la documentació a què fa referència l'apartat 1.

3. La comunicació d'identitat de gènere pot ésser utilitzada:

a) Per les persones menors d'edat, per mitjà de llurs representants legals o directament a partir dels setze anys.

b) Per les persones trans immigrades amb residència a Catalunya, amb independència de llur situació administrativa, en els supòsits en què estiguin tramitant en llur país d'origen la modificació de la menció registral o administrativa relativa al sexe i, si escau, al nom, o bé quan aquesta modificació no sigui possible.

c) Per les persones trans amb necessitats de protecció internacional.

4. La comunicació d'identitat de gènere es pot efectuar per mitjà d'una sol·licitud presentada amb model normalitzat, per via electrònica a través de la seu electrònica corresponent amb ús dels sistemes de signatura electrònica legalment establerts, o bé per mitjà de compareixença personal en una oficina o punt de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral, o en el registre del departament competent en matèria d'igualtat.

5. El departament competent en matèria d'igualtat ha d'aprovar un model normalitzat de comunicació d'identitat de gènere i regular el registre administratiu corresponent. Aquest model ha d'incloure l'opció de formular una manifestació amb caràcter general per al conjunt de relacions que mantingui o pugui mantenir amb les administracions públiques de Catalunya i amb les entitats col·laboradores que presten serveis públics; donar el consentiment per a la transmissió a aquestes administracions de la informació necessària continguda en la comunicació d'identitat de gènere, i autoritzar-les perquè puguin verificar l'existència de la comunicació mitjançant el registre administratiu corresponent, garantint en tot moment la confidencialitat i la protecció de dades personals.

6. La comunicació d'identitat de gènere produeix plens efectes pel que fa al tracte i la identificació de la persona.

7. Més enllà dels supòsits regulats per aquesta llei, les administracions públiques, per a garantir l'accés a béns i serveis, han de determinar els supòsits en què cal haver manifestat la identitat de gènere per mitjà de la comunicació d'identitat de gènere, d'acord amb la normativa de procediment administratiu comú i de protecció de dades de caràcter personal.

8. En el cas de les persones trans immigrades amb residència a Catalunya, la documentació administrativa es considera vàlida fins al moment en què puguin fer la modificació registral o administrativa al país d'origen. En el cas de les persones sol·licitants d'asil o de protecció internacional, s'han de tenir en compte els obstacles que hi pugui haver al país d'origen amb relació al dret a rebre la documentació administrativa adequada.

Article 10. Tractament administratiu de la identitat de gènere

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han d'adoptar les mesures administratives necessàries per a assegurar que les persones siguin tractades d'acord amb la identitat de gènere manifestada i que se'n respecti la dignitat i la privacitat, tot i no tenir modificada en la documentació oficial la menció registral relativa al sexe i, si escau, al nom.

2. Les administracions públiques han d'incorporar als formularis, documents administratius i sistemes d'informació corresponents les opcions «home», «dona» i «no-binari», sempre que la recollida d'aquesta dada sigui imprescindible per a la finalitat del tràmit, i també mecanismes perquè totes les persones, incloses les menors d'edat, siguin tractades d'acord amb el nom i la identitat de gènere manifestada, sense que se'ls exigeixi cap informe mèdic o psicològic per a acreditar-ho.

3. En els casos en què calgui registrar o mostrar públicament les dades que consten en el document oficial d'identitat i aquestes no coincideixin amb la identitat de gènere manifestada per la persona, les administracions públiques han d'identificar-la utilitzant el seu nom i cognoms, i quatre xifres numèriques aleatòries corresponents al document nacional d'identitat, al número d'identitat d'estranger, al passaport o a un document equivalent. Si la publicació fa referència a diverses persones afectades, aquestes xifres aleatòries s'han d'alternar, d'acord amb la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

Títol I. Drets i diligència deguda

Article 11. Garantia del dret a la igualtat de tracte i no-discriminació

1. Tota persona té dret a ésser tractada amb igualtat i a no ésser discriminada per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, tant en l'àmbit públic com en el privat. Aquest dret vincula tant els poders públics com les persones físiques o jurídiques.

2. D'acord amb el que estableix l'apartat 1, cap persona no pot ésser pressionada, coaccionada ni obligada a ocultar, suprimir o negar la seva orientació sexual, la seva identitat de gènere, la seva expressió de gènere o les seves característiques sexuals.

3. Són contraris al que estableix l'apartat 1 l'apologia, el foment, la publicitat o la pràctica de mètodes, programes i teràpies d'aversiò, conversió o contracondicionament en qualsevol forma destinades a modificar l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, encara que tinguin el consentiment de la persona interessada o els seus representants legals.

4. El dret a la igualtat de tracte i no-discriminació ha de funcionar també com a principi informador i regla d'interpretació de l'ordenament jurídic, de l'actuació administrativa i de la pràctica judicial.

Article 12. Drets i principis

En les actuacions per a prevenir, eliminar i corregir qualsevol tipus de discriminació o forma de violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, tant en l'àmbit públic com en el privat, han de regir els drets i els principis següents:

- a) El dret a la protecció de la integritat física i psíquica i de la dignitat inherent a tota persona.
- b) El dret al lliure desenvolupament de la personalitat d'acord amb la identitat i l'expressió de gènere manifestades.
- c) El principi de garantia del respecte a la diversitat d'orientacions sexuals, identitats de gènere, expressions de gènere i característiques sexuals.

Article 13. Dret al lliure desenvolupament de la personalitat i la identitat de gènere

1. Per tal de fer efectiu el dret a la lliure autodeterminació de la identitat i expressió de gènere i garantir el respecte a la diversitat en les característiques sexuals de les persones, han de regir els drets i els principis següents:

- a) El dret al reconeixement de la identitat i expressió de gènere lliurement manifestada, sense necessitat de cap informe psicològic o mèdic que ho acrediti, i a rebre en tots els àmbits de la vida, tant públics com privats, el tracte corresponent a aquesta identitat.
- b) El dret de les persones intersexuals a la intimitat i la privacitat sobre llurs característiques físiques, i a no ésser sotmeses a exploracions mèdiques innecessàries ni a ésser exposades sense una finalitat diagnòstica o terapèutica directament vinculada a una necessitat clínica justificada.
- c) El principi de no patologització de les persones trans, de manera que l'exercici dels drets reconeguts per aquesta llei no pot estar condicionat a la presentació prèvia d'informes mèdics o psicològics sobre la disconformitat, si s'escau, amb el sexe que consta en el registre, ni tampoc a la modificació prèvia de l'aparença o la funció corporals per mitjà de procediments mèdics, quirúrgics o de qualsevol altra naturalesa, d'acord amb la legislació vigent.

2. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han de garantir el dret de les persones trans i intersexuals a la privacitat i protecció de llurs dades personals i a expressar o no la identitat de gènere.

Article 14. Dret d'admissió

1. L'exercici del dret d'admissió en cap cas no pot comportar discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

2. La prohibició de discriminació abasta tant les condicions d'accés com la permanència en els establiments, i l'ús i el gaudi dels serveis que s'hi presten. Els criteris i les limitacions de les condicions, tant d'accés com de permanència, han d'ésser exposats per mitjà de rètols visibles col·locats als llocs d'accés i per altres mitjans que es determinin per reglament.

3. Els titulars d'establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o expulsar-ne, amb l'auxili, si cal, de la força pública, les persones següents:

- a) Les que violentin amb paraules o fets altres persones per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.
- b) Les que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la discriminació o a la violència LGBTI-fòbiques.

4. S'entenen compatibles amb el dret d'admissió els espais, establiments o activitats de caràcter no mixt destinats a persones LGBTI quan tenen la finalitat de garantir la seguretat, la llibertat, la igualtat efectiva o la socialització del col·lectiu en contextos de risc de discriminació, assetjament o violència LGBTI-fòbiques, ja que,

d'acord amb la legislació vigent en matèria d'igualtat de tracte i no-discriminació, constitueixen mesures de protecció i d'acció positiva.

Article 15. Obligació d'assegurar una protecció integral, real i efectiva dels drets

1. La Generalitat i els ens locals han de garantir el compliment d'aquesta llei i promoure les condicions per a fer-la plenament efectiva en els àmbits competencials respectius.

2. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir el dret a la no-discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals de les persones en tots els àmbits de la vida, amb una atenció prioritària als col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat.

3. Les institucions, les administracions públiques i el Síndic de Greuges han de vetllar pel dret de tota persona a no ésser discriminada per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, o el tipus de família a què pertanyi, i han d'adoptar les mesures necessàries per a posar en valor la diversitat afectivosexual i familiar, i contribuir a la visibilitat, la igualtat, la no-discriminació i la participació de les persones LGBTI en tots els àmbits de la vida.

Article 16. Obligacions amb relació a la discriminació i l'LGBTI-fòbia

1. Les persones que hagin patit qualsevol tipus de discriminació o forma de violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, o que estiguin en risc de patir-ne, tenen dret a rebre de les administracions públiques, amb diligència deguda, atenció i assistència jurídica i una protecció integral, real i efectiva.

2. Les administracions públiques han de protegir les persones de tota forma de discriminació o violència a què fa referència aquesta llei, i han d'assistir les víctimes des de la detecció o el coneixement del fet, en la interposició de la denúncia i durant tot el procediment. També han de garantir-ne l'acompanyament legal i psicosocial i la reparació del dany, amb una atenció particular als col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat.

3. L'Administració de la Generalitat, per a garantir la protecció davant la discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, pot acordar les mesures necessàries per a prevenir vulneracions de drets, tant imminents com posteriors, i per a posar fi de manera immediata a la conducta discriminatòria o violenta, amb una atenció prioritària als col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat.

Article 17. Sensibilització, visibilització i promoció institucional

1. Els poders públics, en l'àmbit de llurs competències, han de promoure campanyes de sensibilització i accions de comunicació que contribueixin a l'erradicació de l'LGBTI-fòbia, al coneixement dels drets de les persones LGBTI i a la transformació dels imaginaris socials que reproduïxen estereotips, prejudicis i discriminacions o violències.

2. Les campanyes i accions de sensibilització han d'impulsar la visibilització de la diversitat de realitats que conformen els col·lectius LGBTI, amb inclusió expressa de les lesbianes, els gais, les persones bisexuals, les persones trans i les persones intersexuals, i amb un tractament específic de les persones grans LGBTI, llurs trajectòries de vida i la memòria democràtica relativa a aquestes persones.

3. Els poders públics han de dur a terme campanyes de sensibilització per a abordar el fenomen del sexili, especialment en entorns rurals, amb l'objectiu de prevenir l'abandonament forçat del lloc de residència habitual per part de persones LGBTI a causa del rebuig social o l'hostilitat de l'entorn.

4. Els poders públics han de col·laborar amb les entitats LGBTI i els mitjans de comunicació per a promoure que les accions de sensibilització tinguin un enfocament inclusiu, representatiu i transformador, i que arribin a tot el territori, incloses les zones rurals i de baixa densitat de població.

5. Els poders públics han d'establir una comunicació estable amb el conjunt de representants de les creences religioses que conviuen a Catalunya per a sensibilitzar sobre el dret a la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGBTI.

6. Les institucions, les administracions públiques i el Síndic de Greuges han de fomentar el reconeixement institucional dels actes commemoratius de la lluita per la igualtat real i efectiva de les persones LGBTI i la participació de les entitats i persones LGBTI en aquests actes.

7. Les institucions i les administracions públiques poden fer ús de la bandera del collectiu LGBTI, o de qualsevol altre símbol, distintiu o ensenya específics dels collectius que hi pertanyen, en edificis i espais públics, especialment amb motiu dels dies commemoratius relacionats amb la història dels collectius LGBTI i amb la lluita pels drets de les persones LGBTI, fins i tot coincidint en període electoral, atès que la bandera LGBTI no és un símbol partidista.

8. Els equipaments i les instal·lacions de les administracions públiques han d'ésser espais inclusius i han de disposar de lavabos sense gènere marcat.

Article 18. Formació i sensibilització

1. Les administracions públiques han de proporcionar a tot el seu personal, tant funcionari com laboral, una sensibilització i formació bàsica en igualtat de tracte i no-discriminació i en drets LGBTI. Aquesta formació té caràcter obligatori.

2. Les administracions públiques han de garantir la formació especialitzada i continuada en polítiques d'igualtat dels professionals que facin tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació, especialment en els àmbits de la salut, l'educació, el món laboral, els serveis socials, l'esport i el lleure, la comunicació i la justícia, inclòs el personal dels registres civils i el personal dels centres penitenciaris, els cossos de seguretat i d'emergències. La formació en aquests àmbits sensibles té caràcter obligatori.

3. L'Escola d'Administració Pública de Catalunya ha de col·laborar amb el departament competent en polítiques d'igualtat per tal de desplegar de manera adequada la formació a què fan referència en els apartats 1 i 2.

4. L'Administració de la Generalitat, per mitjà del departament competent en matèria de seguretat, ha de vetllar per la formació del personal de les empreses de seguretat privada a fi de garantir el respecte de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals de les persones, amb l'objectiu de protegir-les davant de situacions de discriminació.

5. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han d'incloure en els programes de les proves selectives de l'accés a la funció pública la formació i els coneixements en igualtat de tracte i no-discriminació i en drets LGBTI.

6. El departament competent en matèria de funció pública ha de promoure que en l'accés i la promoció a la funció pública es valori com a requisit, o bé com a mèrit, segons la normativa vigent respecte a l'adequació del perfil professional que s'ha de proveir, la formació acreditada en igualtat de tracte i no-discriminació i en drets LGBTI de les persones aspirants.

7. L'Administració de la Generalitat ha de facilitar programes de capacitació i formació específica al personal tècnic i als membres electes dels ens locals per a garantir que compleixen llurs funcions amb relació al que estableix aquesta llei.

Article 19. Deure d'intervenció

1. Els professionals a què fa referència l'article 18.2, si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques

sexuals, tenen el deure de comunicar-ho als cossos o forces de seguretat, a l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació o als serveis d'atenció integral LGBTI.

2. Als efectes del que estableix l'apartat 1, el departament competent en polítiques d'igualtat ha d'elaborar i mantenir actualitzat un protocol específic sobre el deure d'intervenció.

Article 20. Protecció de les entitats i persones defensores dels drets LGBTI

1. Les administracions públiques, i especialment el Govern, han de garantir que les entitats i les persones que defensen els drets LGBTI, incloent-hi activistes, periodistes i càrrecs públics, puguin desenvolupar llurs tasques i exercir la llibertat d'expressió, d'associació i de reunió d'una manera lliure, segura i efectiva, sense por a represàlies ni interferències.

2. D'acord amb el principi de diligència deguda, les entitats i persones a què fa referència l'apartat 1 han de rebre protecció davant d'amenaques, agressions, assetjament, criminalització, campanyes de descrèdit, litigis estratègics contra la participació pública o qualsevol altra forma de violència política i en l'àmbit de l'esfera pública, tant si ocorren de manera presencial com per canals digitals.

3. El Govern ha de posar a disposició de les entitats i les persones defensores dels drets LGBTI que rebin atacs els serveis de suport jurídic, seguretat digital i acompanyament psicològic pertinents, i també canals accessibles per a la denúncia d'atacs o discriminacions.

4. L'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació amb relació als atacs que rebin les entitats i persones a què fa referència l'apartat 1 ha d'actuar com a òrgan de recepció, tramitació i seguiment de les denúncies o de derivació a la fiscalia i, si escau, pot adoptar les mesures cautelars que corresponguin.

5. El Govern ha d'impulsar espais estables de coordinació amb les entitats de defensa dels drets LGBTI per a identificar necessitats, fer un seguiment dels atacs i promoure respostes institucionals, en col·laboració amb el Consell Nacional LGBTI.

Títol II. Governança i coordinació de les polítiques LGBTI

Capítol I. Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI i coordinació entre administracions

Article 21. Funcions dels ens locals

1. Corresponen als ens locals, dins l'àmbit territorial respectiu, i en l'exercici de les competències que els atribueix l'ordenament jurídic, les funcions següents en matèria de polítiques LGBTI:

a) Estudiar i detectar les mancances dels serveis públics i les necessitats de les persones LGBTI, per a complir les finalitats d'aquesta llei dins el seu àmbit territorial, amb la col·laboració de les entitats LGBTI.

b) Sensibilitzar la població sobre les causes de la discriminació i la violència LGBTI-fòbiques, en el marc de la normativa vigent; impulsar actuacions i campanyes de prevenció, i posar a disposició de la població els serveis d'atenció necessaris per a les persones que en són víctimes.

c) Atendre, informar i orientar les persones LGBTI sobre programes i recursos que els facilitin l'exercici efectiu de llurs drets, i sensibilitzar el conjunt de la població en termes de drets humans, inclòs el dret a la igualtat de tracte i no-discriminació.

d) Crear i adequar els mecanismes necessaris per a integrar la transversalitat de la perspectiva LGBTI en les actuacions polítiques dels ens locals.

e) Establir les condicions de formació i capacitació del personal al servei dels ens locals en drets LGBTI i en igualtat de tracte i no-discriminació.

f) Elaborar, aprovar, executar i avaluar les mesures per a garantir la igualtat de les persones LGBTI que són personal al servei dels ens locals.

g) Dissenyar, aprovar, executar i avaluar plans LGBTI en l'àmbit territorial corresponent, amb actuacions per als diferents àmbits sectorials.

h) Fomentar la presència de persones LGBTI en els òrgans de participació i en els espais de presa de decisions.

i) Donar suport als col·lectius i a les entitats de defensa dels drets de les persones LGBTI, i impulsar-ne la participació en el disseny, l'aplicació, el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques locals LGBTI.

2. El Govern ha de complementar la suficiència financera dels ens locals amb relació a les funcions que aquesta llei els atribueix mitjançant contractes programa o acords marc pluriennals, sens perjudici que els ens locals consignin en llurs pressupostos les dotacions necessàries per al finançament d'aquestes funcions.

Article 22. Món rural

1. El Govern ha de dur a terme accions per a garantir el respecte, la promoció i la visibilitat de la diversitat en matèria d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere, característiques sexuals i de la diversitat familiar en l'àmbit rural.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en polítiques d'igualtat, ha de vetllar per a garantir la igualtat efectiva en l'accés als recursos i els serveis dirigits a les persones LGBTI en l'àmbit rural, en les mateixes condicions que les persones residents en els entorns urbans.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en polítiques d'igualtat, ha de dur a terme accions per a garantir la participació de les associacions defensores dels interessos de les persones LGBTI que treballen en l'àmbit rural.

4. Les administracions públiques, per mitjà de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI, han de promoure la constitució i el suport a la continuïtat d'entitats defensores dels drets de les persones LGBTI en l'àmbit rural.

5. El Govern ha de dur a terme campanyes de prevenció de la violència i la discriminació cap a les persones LGBTI adaptades al medi rural.

Article 23. Coordinació de les polítiques públiques LGBTI

1. El Govern ha de garantir mecanismes de **coordinació entre els departaments** competents per raó de la matèria perquè duguin a terme les polítiques públiques i apliquin els principis establerts per aquesta llei.

2. Tots els departaments han d'aplicar aquesta llei amb la col·laboració i la coordinació dels òrgans de treball transversal interdepartamental previstos a aquest efecte.

3. El Govern ha d'impulsar la **planificació de polítiques públiques en cada àmbit departamental**. Aquesta planificació ha d'incloure la fixació d'objectius, la programació d'actuacions, l'avaluació dels resultats obtinguts i la formulació de propostes de millora de les polítiques LGBTI. En aquesta planificació s'han de tenir en compte les propostes formulades pel Consell Nacional LGBTI.

4. El Govern, per mitjà del **departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de liderar la coordinació de les polítiques públiques LGBTI** del conjunt de les administracions públiques de Catalunya. Les administracions públiques tenen la responsabilitat de garantir els recursos econòmics i humans necessaris per a complir adequadament la planificació, el desplegament i l'execució de les accions i dels serveis que estableix aquesta llei.

5. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'establir la col·laboració i la coordinació pertinents amb el Síndic de Greuges, els Mossos d'Esquadra, l'Agència Catalana del Consum, la fiscalia i altres organismes que incideixin en l'àmbit de la no-discriminació.

6. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'informar periòdicament el Parlament i el Consell Nacional LGBTI sobre el desplegament d'aquesta llei.

7. El Govern ha de presentar al Parlament un informe biennal sobre l'execució del pla sorgit del que estableix l'apartat 3.

Article 24. Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI

1. La Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI està integrada pels diversos serveis d'atenció integral LGBTI i pels punts d'informació LGBTI.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de desplegar la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI a tot el territori de Catalunya, de manera coordinada amb els ens locals, amb la finalitat de garantir l'accés als recursos i els serveis amb equitat territorial.

3. Els serveis d'atenció integral LGBTI són un servei de referència, atenció i acompanyament a persones LGBTI i llurs famílies, i tenen la funció d'impulsar les polítiques públiques LGBTI dels municipis de més de vint mil habitants i dels consells comarcals.

4. Els punts d'informació LGBTI són un espai d'atenció i acompanyament a persones LGBTI en els municipis de menys de vint mil habitants, universitats i altres ens no inclosos en el finançament de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI.

5. El departament competent en matèria de polítiques d'igualtat s'ha de coordinar amb els consells comarcals i els municipis de menys de vint mil habitants per a establir punts d'informació LGBTI en aquell territori.

6. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'establir els circuits d'actuació i coordinació amb tots els serveis i punts de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI.

7. El personal dels serveis d'atenció integral LGBTI i dels punts d'informació LGBTI ha de rebre formació específica en matèria de polítiques públiques LGBTI, drets humans i igualtat de tracte i no-discriminació.

Article 25. Serveis d'atenció integral LGBTI

1. Els serveis d'atenció integral LGBTI, a partir del treball en xarxa amb totes les àrees i els serveis de l'Administració local i del Govern, són un servei de referència especialitzat per a informar, acompanyar i sensibilitzar amb relació a qualsevol problema o discriminació que afecti les persones LGBTI, llurs famílies i llur entorn. També atenen els professionals que treballen en àmbits sensibles.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'assegurar que els serveis d'atenció integral LGBTI compleixin les funcions i ofereixin els serveis següents:

a) Informar i assessorar sobre recursos i serveis disponibles per a les persones LGBTI, i acompanyar-les en la realització d'alguns tràmits, en coordinació amb altres serveis de la mateixa administració o d'altres administracions públiques, per tal de donar una resposta efectiva i integral, com borses de treball, borses d'habitatge, programes d'ocupabilitat o formatius, serveis d'informació i atenció a les dones, serveis d'atenció a les víctimes de violència masclista, serveis d'acollida de les persones migrades, serveis d'atenció a les persones grans, programes culturals o canvi de nom a les targetes sanitàries de les persones trans, entre altres.

b) Crear xarxes sociocomunitàries de suport entre iguals, en col·laboració amb les entitats i els espais dels col·lectius LGBTI de cada territori.

c) Gestionar i derivar incidències i denúncies per discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, per la via administrativa, laboral o penal.

d) Garantir l'atenció de les persones que siguin, o hagin estat o estiguin en risc d'ésser, víctimes de discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals. Aquesta atenció

ha d'incloure l'acompanyament psicològic, i també l'assessorament jurídic gratuït per a la interposició de denúncies penals, la formalització de mesures cautelars, com les ordres d'allunyament, i la sol·licitud de justícia gratuïta, entre altres.

e) Proporcionar acompanyament psicològic i jurídic gratuït a les persones LGBTI en les situacions de violència en l'àmbit de la parella o de violència sexual.

f) Fomentar la visibilitat i la participació de les persones LGBTI en activitats, programes i accions de sensibilització en favor de la diversitat afectivosexual, de gènere i de les característiques sexuals, i també dels drets LGBTI a tot el territori.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de recopilar les dades d'actuació del conjunt de serveis d'atenció integral LGBTI per a l'elaboració d'indicadors i estadístiques. Els indicadors s'han de desagregar pels diferents eixos de discriminació i s'han de revisar periòdicament per a detectar-hi possibles necessitats de millora. El departament també ha d'establir un sistema d'avaluació de la qualitat dels serveis que tingui en compte la satisfacció de les persones que en fan ús.

Article 26. Gestió i finançament de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI

1. La titularitat i la gestió de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI han d'ésser totalment públiques.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de dotar els ens locals d'un finançament específic per tal de garantir la sostenibilitat de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI. La distribució d'aquest finançament entre els ens locals s'ha de fer d'acord amb criteris objectius, que s'han d'acordar periòdicament i s'han de basar en els principis d'equitat territorial i de capacitat pressupostària.

Capítol II. Participació de les entitats

Article 27. Consell Nacional LGBTI

1. El Consell Nacional LGBTI és un espai de participació ciutadana superior en matèria de drets de les persones LGBTI i l'òrgan consultiu de les administracions públiques en aquesta matèria, sens perjudici de les funcions i les competències d'altres òrgans o ens que la legislació estableixi.

2. Tenen representació en el Consell Nacional LGBTI les entitats i grups que treballen principalment a favor dels drets de les persones LGBTI.

3. El Consell Nacional LGBTI s'adscriu al departament competent en matèria de polítiques d'igualtat.

4. El Consell Nacional LGBTI pot rebre informació sobre l'aplicació d'aquesta llei i formular propostes de millora en l'actuació dels serveis públics de les administracions i de la resta d'àmbits que són objecte d'aquesta llei, i informar sobre projectes normatius i no normatius.

5. El Consell Nacional LGBTI té representació en els òrgans de participació governamentals que estableixi el Govern.

Article 28. Foment de la participació de les entitats defensores dels drets de les persones LGBTI

1. Els poders públics han de dur a terme accions destinades a dinamitzar el teixit associatiu LGBTI i a promoure la creació de xarxes, reconèixer i incorporar a l'agenda política les aportacions de les entitats i els col·lectius LGBTI, impulsar la participació del moviment LGBTI en els òrgans consultius, tant en l'àmbit autonòmic com en el local, i fomentar la presència d'entitats i col·lectius LGBTI en fòrums i organismes estatals i internacionals.

2. Les administracions públiques han de donar suport actiu als projectes socials de les entitats LGBTI, com ara la incorporació de línies específiques per a la promoció i defensa dels drets humans LGBTI en les convocatòries públiques de subvencions.

Capítol III. Eines i instruments administratius per a promoure la igualtat

Article 29. Contractació del sector públic

1. Les administracions públiques que, d'acord amb la legislació de contractes del sector públic, tenen la consideració de poders adjudicadors, han d'incloure clàusules socials en les bases dels contractes que liciten, per mitjà de llurs òrgans de contractació, amb l'objectiu de promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats per a les persones LGBTI en l'àmbit laboral.

2. Els poders adjudicadors, amb la finalitat a què fa referència l'apartat 1, d'acord amb la normativa en matèria de contractació pública, han de:

a) Incloure condicions d'execució dels treballs objecte del contracte per les quals l'adjudicatari hagi d'adoptar mesures per a promoure la igualtat de les persones LGBTI.

b) Incloure en els plecs de clàusules administratives condicions especials d'execució o criteris d'adjudicació destinats a la promoció de la igualtat de tracte i no-discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, sempre que hi hagi vinculació amb l'objecte del contracte.

Article 30. Ajuts públics

1. Les bases reguladores de subvencions, beques i qualsevol altre tipus d'ajut públic que convoquin les administracions públiques o qualsevol organisme o entitat del sector públic han d'incorporar la perspectiva LGBTI.

2. Les administracions públiques i tots els organismes i entitats del sector públic han d'establir mecanismes d'avaluació i seguiment que assegurin el compliment efectiu de les mesures valorades en l'oferta de subvencions, beques i qualsevol altre tipus d'ajut públic.

Article 31. Elaboració d'estudis, recollida de dades i garantia estadística

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han d'elaborar estudis amb dades quantitatives i qualitatives sobre les situacions de discriminació i violència que afecten les persones LGBTI, per tal d'avaluar-ne l'evolució al llarg del temps i d'aprofundir en el coneixement de llur naturalesa, causa i impactes en la vida de les persones LGBTI i els efectes en el conjunt de la societat. Les dades s'han de presentar, sempre que sigui possible, de manera desagregada en funció de les causes discriminació establertes per aquesta llei, i també d'altres característiques sociodemogràfiques rellevants, per a poder visibilitzar i analitzar les discriminacions múltiples o interseccionals.

2. Les persones responsables de la recollida i el tractament de dades estadístiques per a l'elaboració d'estudis i polítiques públiques antidiscriminatòries en matèria LGBTI han de donar compliment a la legislació vigent d'àmbit català, estatal i europeu, en matèria de secret estadístic, protecció de dades de caràcter personal i la resta de normativa aplicable. S'ha de garantir sempre la confidencialitat i la seguretat de les dades de caràcter personal i, si s'escau, anonimitzar les dades recollides.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat i en coordinació amb l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació, ha d'elaborar o encarregar, i publicar periòdicament, estadístiques i estudis qualitatius i quantitatius relatius especialment a:

a) Agressions i discriminacions contra persones LGBTI.

b) Denúncies presentades en virtut d'aquesta llei i denúncies penals presentades per delictes en l'àmbit de la discriminació o la violència contra persones LGBTI.

c) Resolucions administratives i sentències judicials, i el sentit d'aquestes, relacionades amb l'objecte d'aquesta llei, en particular les que poden provar l'existència de discriminacions indirectes i ajudar a elaborar mesures per a polítiques públiques antidiscriminatòries.

4. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, pot proposar l'establiment d'acords i convenis amb altres administracions, institucions públiques i entitats per a donar compliment al que estableix l'apartat 3.

5. El departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, en coordinació amb els ens locals que formin part de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI, anualment ha d'extreure les dades de les denúncies, incidències i consultes tractades a tot el territori, per tal de desplegar polítiques públiques LGBTI efectives. Aquestes dades, juntament amb les dades a què fa referència a l'apartat 2, han de nodrir la publicació d'un informe anual que doni compte de l'estat de l'LGBTI-fòbia a Catalunya.

Article 32. Actualització d'arxius, bases de dades i sistemes d'informació

1. El Govern, les administracions locals i qualsevol altra administració o ens públic, a partir de l'emissió de la documentació a què fa referència l'article 9 –i en qualsevol cas, a partir de la rectificació registral del sexe i de l'emissió consegüent de la documentació identificativa dependent de l'Administració de l'Estat– han de posar en marxa els mecanismes administratius necessaris i coordinats per a actualitzar en llurs arxius, bases de dades, fitxers, sistemes d'informació, expedients i procediments administratius qualsevol dada que faci referència a la identitat anterior d'una persona trans o intersexual que pugui revelar la seva condició de trans o d'intersexual, amb excepció de les referències imprescindibles que cal mantenir a l'historial mèdic confidencial de la persona dins del sistema de salut de Catalunya, d'acord amb la normativa sanitària i respectant la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

2. El Govern ha de facilitar l'assessorament necessari per a dur a terme els canvis pertinents en els sistemes d'informació d'entitats o organismes privats o de caràcter estatal.

Títol III. Polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva de les persones LGBTI

Capítol I. Educació i universitats

Article 33. Educació

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per *coeducació* l'acció educativa que potencia la igualtat real de tracte i d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació o forma de violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals. D'acord amb el principi de coeducació, el sistema educatiu ha de vetllar perquè la diversitat sexual i de gènere i els diferents models de família siguin reconeguts, visibilitzats i respectats en tots els nivells, modalitats i etapes educatius.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'educació i en coordinació amb el departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'elaborar un pla estratègic d'igualtat de gènere, igualtat de tracte i no-discriminació en el sistema educatiu que impulsi la planificació, el desplegament, l'execució i l'avaluació de les accions i dels serveis que despleguen la coeducació, incloses l'educació afectivosexual i la prevenció i reparació de les formes de violència LGBTI-fòbica, en l'educació infantil i l'educació bàsica.

3. El departament competent en matèria d'educació ha de vetllar per a garantir que el principi de coeducació estigui incorporat al projecte educatiu de centre, als plans d'acció tutorial, als plans i reglaments de convivència dels centres, a la documentació normativa i a la comunicació dels centres, en tant que principi rector del sistema educatiu i criteri orientador de l'organització pedagògica dels centres, i també al currículum de tots els nivells i modalitats, incloses l'educació infantil, l'educació bàsica, l'educació professional, la formació d'adults, les accions formatives destinades a les famílies i les activitats extraescolars.

4. Per a una aplicació efectiva de la coeducació als centres educatius, el Govern ha de garantir:

a) Que el departament competent en matèria d'educació creï una figura referent de coeducació a cada centre, que ha d'ésser membre de l'equip directiu i ha de dedicar, com a mínim, la jornada parcial a aquestes funcions. Aquesta figura també ha de coordinar el disseny i l'aplicació de les polítiques de convivència i de prevenció de la violència.

b) Que els serveis educatius de l'administració educativa prestin suport i recursos als centres per a aplicar-hi la coeducació.

c) Que el departament competent en matèria d'educació proporcioni al personal dels centres –inclòs el personal directiu– la formació continuada i especialitzada en matèria de coeducació, i per a la prevenció i la detecció de discriminacions i violències LGBTI-fòbiques.

d) Que qualsevol professional que treballi en un centre educatiu –inclòs el personal de reforç educatiu, el d'educació inclusiva i el del menjador escolar– rebi formació en igualtat de tracte i no-discriminació, drets LGBTI i prevenció i detecció de formes de violència LGBTI-fòbica.

5. El disseny del currículum educatiu ha de partir de la coeducació i incorporar la perspectiva de gènere i LGBTI de manera transversal, amb els objectius de fer efectiva una educació integral sense estereotips, prejudicis ni estigmes pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals; superar tota mena de desigualtats i discriminacions, i donar a conèixer la lluita pels drets fonamentals dels col·lectius LGBTI. Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius s'han d'adaptar a aquests objectius.

6. L'educació afectivosexual ha de formar part del currículum coeducador en totes les etapes educatives i s'ha d'ajustar i adequar a cadascuna d'aquestes etapes, amb l'objectiu d'afavorir el coneixement del propi cos, de la diversitat dels cossos i dels drets sexuals i reproductius, la construcció d'una sexualitat positiva, la construcció de relacions afectivosexuals saludables i igualitàries que evitin les conductes de risc, la prevenció de les violències masclistes i LGBTI-fòbiques i el respecte a totes les orientacions sexuals, identitats de gènere, expressions de gènere i característiques sexuals.

7. El Govern ha d'incloure continguts relatius a la coeducació i al tractament de la diversitat sexual, de gènere i familiar de les persones LGBTI com un dels aspectes que, en el marc de l'atenció a la diversitat, ha d'ésser tractat de manera específica en les proves dels procediments selectius d'ingrés, accés i adquisició de noves especialitats corresponents als cossos docents i d'inspecció educativa. Aquests continguts també s'han d'incloure en els projectes de direcció que es presentin en els concursos de mèrits per a la selecció del personal de direcció dels centres públics.

Article 34. Protocols d'acompanyament i de prevenció en l'àmbit educatiu

1. El departament competent en matèria d'educació ha d'assegurar el respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals i l'absència de qualsevol tipus de discriminació, assetjament o altres formes de violència per aquests motius.

2. El departament competent en matèria d'educació, en coordinació amb el departament competent en polítiques d'igualtat, ha de dissenyar un programa de prevenció i reparació de les discriminacions i violències en l'àmbit educatiu, dotar-lo de recursos humans i econòmics, aplicar-lo i avaluar-lo. Aquest programa ha d'incloure el circuit per a les notificacions, les derivacions i les coordinacions dels diferents agents i la formació especialitzada per a aquests agents. També ha d'incloure l'acompanyament psicològic a les persones afectades de la comunitat educativa i, si escau, a les famílies per mitjà de la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència. Els centres educatius han de fer difusió de manera periòdica per a donar a

conèixer la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència a tota la comunitat educativa, com a mínim un cop l'any.

3. Les administracions públiques han de garantir l'acompanyament, el seguiment i la coordinació dels casos de violència que afecten l'alumnat, tant dins com fora del sistema educatiu, i establir la comunicació i la cessió de dades pertinent entre els diferents serveis implicats.

4. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'educació, ha de garantir el desplegament d'aquest article amb els recursos suficients. La inspecció educativa ha de vetllar pel compliment del que disposa aquest article.

Article 35. Mesures en l'àmbit de l'educació per a garantir el lliure desenvolupament de la identitat i l'expressió de gènere

1. Per a garantir el lliure desenvolupament de la diversitat en la identitat i l'expressió de gènere o en les característiques sexuals de l'alumnat, el Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'educació, ha d'elaborar i posar a disposició dels centres del Servei d'Educació de Catalunya els protocols necessaris en matèria d'igualtat i diversitat per a aplicar les mesures d'atenció i acompanyament a l'alumnat, i establir uns circuits de coordinació, informació i formació entre els diferents membres de la comunitat escolar i educativa implicats per tal de generar una cultura de respecte a la diversitat i als drets de totes les persones.

2. El departament competent en matèria d'educació ha d'elaborar i posar a disposició dels centres del Servei d'Educació de Catalunya un protocol específic de prevenció, detecció i intervenció per a les situacions de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals que afectin membres del personal de la comunitat educativa.

Article 36. Universitats, centres docents d'educació superior i centres de recerca

1. Les universitats, els centres docents d'educació superior i els centres i institucions de recerca han de garantir el respecte i la protecció del dret a la igualtat i la no-discriminació a estudiants, personal docent i investigador i personal tècnic, de gestió, administració i serveis per motius d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals. Amb aquesta finalitat, els plans d'igualtat d'aquests centres i institucions han d'incloure mesures específiques per a assolir la igualtat real i efectiva de les persones LGBTI i han d'elaborar protocols per a la prevenció, la detecció, l'atenció i la reparació de les situacions de discriminació, assetjament o altres formes de violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

2. Les unitats d'igualtat i diversitat de les universitats i les unitats o comissions equivalents dels centres docents d'ensenyament superior i dels centres de recerca han d'ésser dotades d'un volum de recursos materials suficients i d'un volum de personal adequat i especialitzat per a poder impulsar el disseny i l'aplicació de les polítiques LGBTI en el conjunt d'àmbits de llur institució, per a liderar les campanyes de sensibilització i l'organització d'activitats amb motiu de les dates commemoratives dels drets LGBTI, per a donar suport a l'associacionisme LGBTI dins la institució i per a gestionar l'aplicació dels protocols contra l'assetjament i altres formes de discriminació o violència LGBTI-fòbiques.

3. Les universitats, els centres docents d'ensenyament superior i els centres de recerca han de fer de manera periòdica estudis quantitatius i qualitatius per a detectar situacions de discriminació envers les persones LGBTI i poder fer un seguiment de l'impacte de les mesures aplicades per erradicar-les.

4. Les universitats, en el marc de llur autonomia, han d'incloure continguts en matèria de diversitat sexual i de gènere en els plans d'estudis de les titulacions de grau, màster i doctorat, especialment en les orientades a l'exercici de professions docents, sanitàries, jurídiques i de l'àmbit de la intervenció social i, a aquest efecte,

han d'elaborar un itinerari formatiu tant en el màster de professorat de secundària com en els graus d'educació infantil i d'educació primària.

5. Les universitats s'han de dotar de mecanismes de cooperació institucional per a facilitar el canvi gratuït d'universitat als estudiants que han patit assetjament sexual per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

6. Les universitats, els centres d'estudis superiors i els centres i institucions de recerca han de retre comptes als departaments competents en universitats i en polítiques d'igualtat respecte al grau de compliment dels objectius que estableix aquest article.

Article 37. Promoció de la recerca

Els departaments del Govern que disposen de convocatòries de projectes de recerca han de fomentar amb línies específiques els projectes de recerca en estudis de gènere i LGBTI per a avançar en l'erradicació de les desigualtats, les discriminacions i les violències i per a superar les bretxes i els biaixos en el coneixement de les persones LGBTI.

Article 38. Mesures en l'àmbit universitari amb relació a les persones trans i les persones intersexuals

1. Les administracions públiques han de garantir en els processos administratius relacionats amb l'accés al sistema universitari la no-discriminació per raó d'identitat i expressió de gènere.

2. Les universitats han de garantir el dret a la lliure autodeterminació de la identitat i expressió de gènere, facilitant el canvi de nom en els documents administratius i curriculars de l'alumnat que accedeix i és admès a centres universitaris i d'ensenyament superior, i també de qualsevol membre de la comunitat universitària, d'acord amb el que estableix aquesta llei.

3. Les universitats han d'adoptar mesures d'adaptació docent per a estudiants en processos de transició de gènere, estudiants intersexuals en processos mèdics derivats d'aquesta condició, estudiants en situació de violència familiar per raó de de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals o víctimes de qualsevol forma de violència LGBTI-fòbica.

4. Les universitats i els centres de recerca han d'elaborar un protocol d'acompanyament del personal docent i investigador i del personal tècnic, de gestió, d'administració i serveis en la transició de gènere al lloc de treball amb accions i orientacions concretes.

Capítol II. Salut

Article 39. Salut

1. El sistema sanitari de Catalunya ha d'incorporar la perspectiva de gènere interseccional i ha de tenir en compte les necessitats específiques de les persones LGBTI amb la finalitat de garantir-los el dret a rebre l'atenció sanitària i a gaudir dels serveis de salut en condicions objectives d'igualtat i de qualitat.

2. El sistema sanitari de Catalunya ha de garantir, per mitjà de protocols d'actuació específics, que els membres de parelles estables, amb independència de llur orientació sexual o identitat de gènere, tinguin els mateixos drets que la normativa sectorial sanitària reconeix als cònjuges o familiars més propers. Pel que fa al consentiment per substitució, el convivent en parella estable té, respecte de l'altre membre de la parella, la consideració de familiar més proper.

3. Les administracions públiques, en les línies d'actuació relatives a la salut i al sistema sanitari, han de:

a) Garantir que els plans, els programes, els serveis i les actuacions que es desenvolupen en l'àmbit de les polítiques sanitàries, inclosos el pla de salut de Catalunya,

el pla de salut afectiva, sexual i reproductiva i el conjunt d'actuacions de l'estratègia nacional de drets sexuals i reproductius, i també les relatives a l'atenció a la salut mental i les addiccions, incorporin de manera específica les necessitats de salut de les persones LGBTI.

b) Elaborar polítiques de salut pública que vetllin pel dret a la salut de les persones LGBTI, de manera que restin garantides l'adaptació i la correcta aplicació dels protocols establerts, si escau, i s'asseguri la formació del conjunt de professionals de la salut sobre els drets i les necessitats específiques de les persones LGBTI.

c) Establir estratègies concretes per a afrontar els problemes de salut específics de les persones LGBTI o allà on hi hagi una prevalença de malalties o problemes en la detecció per la situació de prejudicis i discriminacions, i també enfortir la vigilància epidemiològica sensible a les diverses situacions de salut i de malaltia de lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals. En tots els casos s'ha de respectar el dret a la intimitat de les persones afectades i s'ha de vetllar perquè no es produeixi cap estigmatització ni vulneració dels drets sexuals i reproductius d'aquestes persones.

d) Crear mecanismes de participació de les persones, les entitats i les associacions LGBTI en les polítiques relatives a la salut, especialment a la salut sexual i reproductiva.

e) Garantir l'estudi, la recerca i el desenvolupament de polítiques sanitàries específiques per a les persones LGBTI.

f) Promoure entre els diversos estaments de les institucions sanitàries l'establiment de pràctiques sanitàries o teràpies psicològiques respectuoses, i garantir que no es practiquen teràpies de conversió o aversives pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, que resten prohibides en qualsevol cas.

g) Reconèixer el dret d'accés als mètodes preventius que garanteixen pràctiques sexuals més segures i eviten les infeccions de transmissió sexual i el tractament conseqüent, i fomentar l'ús d'aquests mètodes.

h) Reconèixer el dret a la prevenció, a la detecció eficaç i al tractament integral d'acord amb la cartera de serveis vigent, que s'ha de revisar d'acord amb els avenços científics. Dur a terme activitats periòdiques destinades als col·lectius LGBTI de promoció de la salut, de prevenció de la malaltia i de sensibilització i de suport comunitari amb relació a les infeccions de transmissió sexual.

i) Incorporar al sistema sanitari l'atenció integral a persones trans i a persones intersexuals, d'acord amb la cartera de serveis vigent, que s'ha de revisar d'acord amb els avenços científics, i definint els criteris d'accés tant al tractament farmacològic com a la intervenció quirúrgica. En l'atenció integral, cal tenir en compte la voluntat de la persona en la presa de decisions, sempre que la seva vida no estigui en perill o la seva salut no es pugui veure perjudicada, i, en el cas de les persones menors d'edat, cal tenir especialment en compte llur dret al lliure desenvolupament de la personalitat i llur capacitat i maduresa per a prendre decisions.

j) Establir els mecanismes necessaris perquè la documentació administrativa i els formularis mèdics s'adeqüin a l'heterogeneïtat del fet familiar i a les circumstàncies de les persones LGBTI.

k) Garantir a les dones lesbianes, i en general a les persones LGBTI, la igualtat d'accés a les tècniques de reproducció assistida. També s'ha de garantir la criopreservació de gàmetes si la fertilitat es pot veure afectada per causa de determinades pautes, tractaments o patologies.

l) Evitar prendre només el sexe registral d'una persona com a base per a l'accés a l'atenció sanitària o a una prova mèdica, i evitar la presumpció d'heterosexualitat de les persones, especialment en l'especialitat de ginecologia.

m) Garantir l'accessibilitat i l'adaptació dels protocols sanitaris a les necessitats específiques de les persones LGBTI durant totes les etapes de la vida, especialment la infantesa, l'adolescència i la vellesa.

Article 40. Protecció del dret a la salut física, mental, sexual i reproductiva de les persones trans i intersexuals

1. Les persones trans i les persones intersexuals tenen dret a la garantia de la salut física i mental, inclosa llur salut sexual i reproductiva, sense cap discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, especialment si pertanyen a col·lectius vulnerables.

2. No es poden utilitzar categories diagnòstiques de l'apartat de malalties mentals per a les persones trans, d'acord amb els criteris de l'Organització Mundial de la Salut. Es prohibeixen les valoracions mèdiques, psicològiques o psiquiàtriques que tinguin per objectiu el diagnòstic de l'orientació sexual o de la identitat de gènere de les persones trans en tots els centres de salut a Catalunya, privats, públics o concertats. Aquesta prohibició també és aplicable als homes gais, les dones lesbianes i les persones bisexuals.

3. El sistema de salut pública i les entitats del sistema integral de salut de Catalunya han d'atendre les persones trans i les persones intersexuals d'acord amb els principis de lliure autodeterminació de la identitat i expressió de gènere, no-discriminació, assistència integral, qualitat, especialitat, proximitat i no segregació.

4. Les persones trans i les persones intersexuals migrants en situació administrativa irregular, en aplicació de la normativa d'igualtat de tracte i no-discriminació, tenen dret a no patir cap tipus de discriminació en l'atenció corresponent del sistema de salut pública, d'acord amb la cartera de serveis del Servei Català de la Salut.

5. Es prohibeixen els ajuts a projectes, beques o programes de recerca que incloguin el diagnòstic psicològic o psiquiàtric en persones trans en mètodes com l'elaboració de cohorts o d'estudis estadístics o epidemiològics.

Article 41. Atenció sanitària a les persones trans i intersexuals en l'àmbit sexual i reproductiu

El departament competent en matèria de salut, de manera coordinada amb el departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de:

a) Impulsar programes i protocols específics que donin resposta a les necessitats pròpies de la salut sexual i reproductiva de les persones trans i les persones intersexuals.

b) Garantir l'accés a les tècniques de reproducció assistida a totes les persones trans i amb capacitat gestant i a llurs parelles, en règim d'igualtat i no-discriminació, i també a un seguiment de l'embaràs, part i postpart que respecti els principis i drets recollits en aquesta llei.

c) Monitorar la disponibilitat dels medicaments més utilitzats en tractaments farmacològics per a persones trans i, en cas de desabastament d'aquests medicaments, dur a terme les accions necessàries per a minimitzar-ne l'impacte.

d) Garantir la possibilitat de preservació de la fertilitat de les persones trans quan calgui, d'acord al protocol vigent de medicina reproductiva del departament competent en matèria de salut.

Article 42. Model d'atenció a la salut de les persones trans

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de salut, ha de regular un model d'atenció a la salut de les persones trans, d'acord amb els principis següents:

a) Una visió inclusiva de les persones trans.

b) L'establiment de procediments no patologitzants.

c) El respecte a l'autonomia i l'autodeterminació de la identitat.

d) El respecte a la dignitat, la integritat i la privacitat de les persones trans.

2. Els serveis de referència que presten atenció sanitària a les persones trans han de treballar de manera coordinada, d'acord amb el model d'atenció a la salut de les persones trans i la instrucció vigent del Servei Català de la Salut per a la implantació del model.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de salut, ha de garantir una cartera de serveis quirúrgics que permetin la modificació corporal de la persona trans, d'acord amb la identitat de gènere manifestada i adequada a la seva demanda.

Article 43. Atenció sanitària a les persones trans

1. L'atenció primària, la salut comunitària i l'atenció hospitalària s'ha de dur a terme per mitjà del model d'atenció a la salut de les persones trans a què fa referència l'article 42.

2. En l'àmbit del sistema de salut pública, les persones trans tenen dret a:

a) L'accés als procediments assistencials oferts dins de la cartera de serveis, que inclou els procediments de diagnòstic, tractament i recuperació.

b) L'accés als tractaments farmacològics, a l'assessorament sexològic, al material protètic, a l'assistència logopèdica per la modificació del timbre de veu i a l'acompanyament psicològic.

c) L'accés a la informació i la valoració de tots els tractaments que els afecten en el procés d'atenció individualitzada i que facilita la presa de decisions. Cap intervenció o procediment sanitari no pot ésser aplicat sense el consentiment informat previ corresponent, i s'ha de garantir que ha estat lliurement i voluntàriament acceptat per la persona, després d'haver-ne estat informada, d'acord amb la legislació vigent.

d) La privacitat de totes les consultes i converses, i també la confidencialitat i la dignitat en el tractament de qualsevol dada personal, administrativa i clínica, d'acord amb la normativa de protecció de dades personals.

e) L'accés a l'historial de salut, sempre que aquest sigui requerit per la persona interessada.

f) L'accés al canvi de nom de la targeta sanitària individual, tot i no tenir rectificada la menció registral relativa al sexe i, si escau, al nom.

Article 44. Atenció sanitària a les persones trans menors d'edat

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de salut, ha d'oferir atenció sanitària a les persones trans menors d'edat, en els termes següents:

a) La persona trans menor d'edat ha de rebre informació adaptada a la seva edat, maduresa i capacitat de comprensió, amb l'objectiu que tant aquesta persona com els seus representants legals puguin prendre decisions de manera lliure i informada.

b) La persona trans menor d'edat té dret a expressar la seva opinió i voluntat en la presa de decisions.

c) Si la persona trans no ha complert els setze anys, cal el seu consentiment i el dels seus representants legals; si ja ha complert els setze anys, només cal el seu consentiment. En el cas de procediments mèdics o quirúrgics, cal justificar la indicació mèdica amb la finalitat de protegir la salut de la persona i assegurar que la persona menor hagi rebut la informació adaptada a la seva edat, maduresa i capacitat de comprensió.

d) Com a norma general, en les decisions que s'hagin de prendre s'ha de respectar l'opinió de la persona trans menor d'edat, especialment si té entre dotze anys i quinze anys, sempre que sigui compartida amb la dels seus representants legals. En cas de discrepància, es pot recórrer al servei de mediació que ofereix el departament competent en matèria de justícia.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en polítiques d'igualtat, i de manera coordinada amb el departament competent en matèria de salut, ha d'oferir un servei d'atenció i acompanyament comunitari destinat a les persones trans menors d'edat i llurs famílies.

Article 45. Atenció sanitària a les persones intersexuals

1. L'atenció a la salut de les persones intersexuals s'ha de fer d'acord amb els principis de no patologització, autonomia, decisió i consentiment informat, no-discriminació, assistència integral, qualitat, especialització, proximitat i no segregació.

S'ha d'assegurar en qualsevol cas el respecte a la intimitat i la confidencialitat sobre llurs característiques físiques, i evitar les exploracions innecessàries o l'exposició personal sense un objectiu diagnòstic o terapèutic directament relacionat.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de salut, ha d'establir un protocol i un model específic d'atenció a la salut de les persones intersexuals d'acord amb el que estableix aquesta llei.

3. Es prohibeixen, tant en el sistema sanitari públic com en el privat, les pràctiques de modificació dels òrgans sexuals de les persones menors de dotze anys, llevat dels casos en què les indicacions mèdiques exigeixin el contrari amb l'objectiu de protegir-ne la salut. En el cas de les persones d'entre dotze i setze anys, només es permeten aquestes pràctiques si elles mateixes ho sol·liciten, sempre que per llur edat i maduresa puguin consentir de manera informada la realització d'aquestes pràctiques.

4. El sistema de salut pública ha de:

a) Garantir l'accés de les persones intersexuals a tractaments que els facilitin llur potencial fertilitat, i també a la congelació de teixit gonadal per a una futura possible recuperació i aprofitament.

b) Evitar proves d'hormonació induïda fins que la mateixa persona no ho requereixi en funció de la identitat de gènere lliurement manifestada.

c) Seguir les regles que estableix l'article 44 en matèria de consentiment de la persona menor d'edat amb diversitat en les característiques sexuals.

Article 46. Personal sanitari

1. El sistema de salut pública ha de garantir la formació específica, continuada i actualitzada del personal sanitari d'acord amb el model d'atenció a la salut que regula aquesta llei, tal com estableix la legislació vigent per a garantir els drets de les persones LGBTI.

2. El personal sanitari, i qualsevol de les figures professionals que s'estableixin en els models d'atenció a persones trans, que acompanyi la persona en tot el procés de desenvolupament de la identitat manifestada ha de respectar sempre la progressió i l'itinerari individualitzat d'acord amb la voluntat de la persona trans.

Capítol III. Treball i ocupació

Article 47. Integració del dret a la igualtat de tracte i no-discriminació i la igualtat d'oportunitats de les persones LGBTI en l'àmbit laboral

1. El departament competent en matèria de treball ha de garantir, en les seves polítiques, el dret de les persones a no ésser discriminades per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

2. Les empreses han de respectar la igualtat de tracte i no-discriminació i la igualtat d'oportunitats de les persones LGBTI que hi treballen, independentment de la naturalesa de la relació laboral, i de les persones usuàries dels serveis.

3. El departament competent en matèria de treball, en coordinació amb el departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de vetllar perquè les empreses amb una plantilla de més de cinquanta persones apliquin les mesures planificades que calguin per a assolir la igualtat real i efectiva de les persones LGBTI en les empreses, tenint en compte el que estableix la legislació i fomentant-ne la inclusió també en empreses amb plantilles de menys de cinquanta persones.

4. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de treball, ha d'impulsar i supervisar l'elaboració i l'aplicació de les mesures regulades en l'apartat 3.

Article 48. Mesures i actuacions per a l'ocupació

El departament competent en matèria de treball ha de:

a) Garantir d'una manera real i efectiva, per mitjà de la Inspecció de Treball, la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere

re o característiques sexuals, i el ple exercici dels drets de les persones LGBTI, en matèria de contractació i de condicions de treball i ocupació.

b) Impulsar actuacions i mesures de difusió i sensibilització que garanteixin la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació a les empreses, com ara:

1r. Adaptar i millorar la capacitat de resposta dels serveis d'inserció laboral públics.

2n. Incorporar a les convocatòries de subvencions criteris d'igualtat de tracte i no-discriminació.

3r. Incentivar les organitzacions sindicals i empresarials a fer campanyes divulgatives.

4t. Promoure en els espais de diàleg social l'impuls de mesures inclusives i clàusules antidiscriminatòries.

5è. Impulsar l'adopció en les empreses de codis de conducta i de protocols d'actuació per la igualtat de tracte i la no-discriminació de les persones LGBTI.

c) Fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGBTI, tant en el sector públic com en el sector privat, i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquin per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no-discriminació.

d) Desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans tant en el sector públic com en el sector privat.

e) Impulsar noves formes d'organització i gestió del temps de treball a les empreses i desenvolupar mesures i actuacions destinades al conjunt del teixit productiu que facilitin la conciliació de la vida laboral, personal i familiar d'acord amb l'heterogeneïtat del fet familiar.

f) Promoure la formació específica del personal responsable en la inspecció de treball i en la prevenció de riscos laborals, tant en el sector públic com en el sector privat, en continguts relacionats amb les discriminacions que poden patir les persones LGBTI i en el coneixement de la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals.

g) Instar els responsables de la inspecció de treball a informar els òrgans competents dels casos de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals que s'hagin produït, s'estiguin produint o hi hagi risc que es produeixin en l'àmbit laboral.

h) Impulsar espais de participació i interlocució i promoure campanyes divulgatives específiques en col·laboració amb les associacions LGBTI i els agents socials corresponents.

Article 49. Mesures per la inserció laboral de les persones trans

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de treball, ha d'adoptar polítiques públiques per a garantir la igualtat d'oportunitats en el treball a les persones trans, tant en el sector públic com en el privat, per tal d'evitar situacions de discriminació i infrarepresentació de les persones trans que es donin en l'accés al lloc de treball i en les condicions laborals.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de treball, ha d'impulsar:

a) Programes de formació i ocupació amb una línia específica per a persones trans, amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat d'aquestes persones. Aquests programes han de tenir en compte les necessitats específiques de les dones trans.

b) La formació a les empreses, per mitjà de la publicació de guies i recursos formatius, amb l'objectiu de fomentar el respecte i la no-discriminació de les persones trans.

c) La inclusió d'una tercera opció en la identificació del gènere en formularis, currículums o altra documentació o sistemes d'informació interns de l'empresa.

d) L'elaboració d'indicadors quantitatius o qualitatius que permetin conèixer la realitat de les persones trans i intersexuals en el sector públic i privat, i també un

sistema de distintius per al reconeixement de les empreses que destaquin per l'aplicació de polítiques d'igualtat de tracte i no-discriminació.

e) La inclusió en els plans d'ocupació i formació de clàusules que permetin un període temporal més elevat pel que fa a la permanència en l'ocupació.

f) La incorporació als convenis col·lectius, per mitjà dels agents socials, de clàusules de prevenció i eliminació de tota forma de discriminació per raó de la identitat i expressió de gènere.

g) La incorporació a les convocatòries d'ajuts i subvencions de foment de l'ocupació de mesures per a afavorir la inserció laboral de les persones trans.

Article 50. Accés a l'ocupació pública

1. Les administracions públiques han de garantir els drets reconeguts per aquesta llei pel seu personal, independentment de la naturalesa de la relació laboral, i fomentar mesures per la promoció i defensa de la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGBTI en l'accés a l'ocupació pública.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de funció pública, ha d'aprovar plans d'igualtat, que tinguin en compte la diversitat sexual i de gènere, i aplicar protocols per a la prevenció i la detecció de situacions d'assetjament per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, o de qualsevol altra forma de violència LGBTI-fòbica, d'acord amb el que estableix aquesta llei.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de funció pública i del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'aprovar un protocol per a gestionar la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals en l'Administració de la Generalitat.

Capítol IV. Acció social i habitatge

Article 51. Disposicions generals en matèria d'acció social

1. Les administracions públiques han d'incorporar la perspectiva LGBTI en la diagnosi, la planificació i el desplegament dels serveis socials.

2. Les administracions públiques han d'establir mesures de prevenció en l'àmbit de l'acció social per a les persones LGBTI que puguin patir discriminació múltiple o interseccional, amb l'objectiu d'evitar situacions de discriminació, risc d'exclusió social i vulnerabilitat.

3. Les administracions públiques han d'assegurar la formació del conjunt de professionals dels serveis socials sobre els drets i les necessitats específiques de les persones LGBTI.

4. Les administracions públiques han de proporcionar una atenció i un acompanyament especialitzats en els casos de violència en l'àmbit de la parella i de violència sexual que afectin les persones LGBTI.

Article 52. Acció social relativa a adolescents i joves LGBTI

1. Les administracions públiques han de posar una cura especial al suport a adolescents i joves LGBTI que estiguin en situació de vulnerabilitat o aïllament social i han de treballar en la prevenció de situacions que puguin atemptar contra la vida o la salut d'aquestes persones per causes derivades de llur condició personal.

2. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar mesures i actuacions de suport per a adolescents i joves LGBTI que hagin estat expulsats del domicili familiar o n'hagin marxat voluntàriament a causa de situacions de maltractament i pressió psicològica, o que hagin estat víctimes de qualsevol mena de violència o discriminació per orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, com ara l'accés a la renda garantida de ciutadania, en els termes que estableixi la llei que la regula.

3. El Govern, per mitjà de la col·laboració entre el departament competent en matèria d'infància i adolescència i el departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'assegurar la formació en diversitat sexual i de gènere del personal de tots els serveis que acompanyin adolescents i joves LGBTI, i ha d'elaborar guies amb estàndards d'actuació i recomanacions.

Article 53. Acció social relativa a les persones grans LGBTI

1. Els serveis socials, i específicament els centres d'atenció a la gent gran, tant públics com privats, incloses les residències, han de vetllar perquè no es produeixin situacions de discriminació de les persones LGBTI, tant si hi viuen soles com en parella.

2. Els serveis socials dels ens locals han d'incorporar la perspectiva LGBTI en la diagnosi i planificació de serveis, i també en l'atenció directa a les persones grans, i han de col·laborar amb els serveis d'atenció integral LGBTI per a garantir una atenció integral i no discriminatòria i per a tenir en compte les situacions de vulnerabilitat, dependència, institucionalització, aïllament social o soledat no desitjada.

3. En les residències o altres equipaments, públics o privats, en què es diferenci- en els espais per sexes, s'ha de vetllar perquè les persones trans puguin fer ús dels espais segons llur identitat de gènere.

4. La documentació administrativa de les residències i altres recursos per a les persones grans ha de permetre a les persones usuàries poder donar compte de la identitat de gènere lliurement manifestada.

Article 54. Formació als centres d'atenció a les persones grans

1. Els centres d'atenció a les persones grans, per a fomentar el respecte a la diversitat, han de garantir la formació obligatòria, continuada i avaluable de tot el personal en matèria d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals, amb una atenció especial a la realitat de les persones grans LGBTI.

2. Aquesta formació ha d'incloure:

a) Coneixements sobre orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals, i també l'impacte de la discriminació històrica en la ve- llesa de les persones LGBTI.

b) Protocols d'intervenció i mecanismes de denúncia en casos d'LGBTI-fòbia.

c) Detecció i prevenció de situacions de discriminació per identitat de gènere en persones trans grans.

3. Aquesta formació ha de permetre, especialment pel que fa les persones grans trans:

a) La garantia de drets com l'accés a tractaments farmacològics i el respecte al nom sentit, a la identitat de gènere lliurement manifestada, al gènere sentit, a l'ex- pressió de gènere i a la privacitat, també en casos de deteriorament cognitiu.

b) El reconeixement i el respecte del dret a vestir-se d'acord amb la identitat lliu- rement manifestada, a mantenir rutines i hàbits de cura personal i a expressar-se lliurement sense coaccions ni judicis.

c) El tractament de les persones trans grans d'acord amb el gènere i el nom sentit, i no segons el que consta en la documentació legal si no ha estat modificada.

4. La formació ha d'ésser impulsada pel departament competent en polítiques d'igualtat en col·laboració amb entitats especialitzades.

Article 55. Acció social relativa a les persones LGBTI amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'atenció a perso- nes amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament, ha de garantir que als ser- veis, recursos i suports, tant públics com privats, concertats o en gestió delegada, es compleix el dret a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere

re, expressió de gènere o característiques sexuals. A aquest efecte, l'òrgan competent en matèria d'inspecció d'aquests serveis, recursos i suports ha d'incorporar el que estableix aquesta llei als paràmetres d'inspecció i avaluació.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual i desenvolupament, ha d'impulsar actuacions específiques per a prevenir i protegir les persones LGBTI amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament en situació de vulnerabilitat que estiguin en risc de patir qualsevol forma de violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

Article 56. Suport i protecció de les persones trans en situació d'especial vulnerabilitat

El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de drets socials i en col·laboració amb el departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'elaborar un programa marc per a la inclusió i l'atenció social de les persones trans que es trobin en risc d'exclusió social.

Article 57. Habitatge

1. Tots els serveis de venda, arrendament o intermediació immobiliària, tant públics com privats, han de respectar el dret a la igualtat de tracte i no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals en les relacions contractuals d'accés a l'habitatge i als locals de negocis.

2. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències i en col·laboració amb les entitats socials, han de facilitar l'accés a serveis especialitzats d'acolliment temporal a les persones LGBTI que en llur domicili es troben en una situació de violència per raó de llur orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, o de risc de patir-ne, i que no disposen de cap alternativa d'habitatge.

3. El personal dels serveis especialitzats a què fa referència l'apartat 2, i també el personal dels serveis que acullen persones sense llar, han de rebre una formació específica per a assegurar que proporcionen una atenció adequada a les persones LGBTI en situació de sensellarisme.

4. Les persones trans i intersexuals que siguin acollides temporalment en aquests serveis tenen dret a un tracte i una estada adequats, d'acord amb la identitat de gènere que hagin manifestat.

Capítol V. Famílies LGBTI

Article 58. Famílies LGBTI

1. Les famílies LGBTI gaudeixen de la protecció jurídica que determina la llei, que empara sense discriminació les relacions familiars derivades del matrimoni, la convivència en parella estable i les famílies monoparentals.

2. El Govern ha de garantir que en la valoració de la idoneïtat en els processos d'adopció no hi hagi discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals. El procés d'estudi i valoració de la idoneïtat ha d'ésser formador, transparent, contradictori i informador, d'acord amb l'heterogeneïtat del fet familiar.

3. Els òrgans competents de la Generalitat en matèria de família i de polítiques d'igualtat, i també els governs locals, poden establir programes d'informació dirigits a les famílies amb l'objectiu de divulgar les diverses realitats afectives i de gènere i combatre la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals. S'ha d'incidir particularment en la informació i promoció de la igualtat de tracte de les persones LGBTI en situació d'especial vulnerabilitat per raó de l'edat, com els adolescents, els joves i les persones grans, per a garantir el gaudiment total de llurs drets i el lliure desenvolupament de llur personalitat en l'àmbit familiar.

4. Els serveis d'atenció integral LGBTI, en coordinació amb els governs locals, han d'atendre les víctimes de discriminació o violència en l'àmbit familiar i donar-los suport, especialment en els casos de violència masclista o rebuig familiar per LGBTI-fòbia.

5. En cas de mort d'un membre d'una parella estable, l'altre membre de la parella ha de poder prendre part, en les mateixes condicions que en cas de matrimoni, en els tràmits i les gestions relatius a la identificació i disposició del cadàver, l'enterrament, la recepció d'objectes personals o qualsevol altre tràmit o gestió que siguin necessaris.

6. Les administracions públiques han d'establir els mecanismes necessaris perquè els formularis, els documents administratius i els sistemes d'informació s'adeqüin a la diversitat de les persones LGBTI i a l'heterogeneïtat familiar.

7. En els processos de separació o divorci en què una de les persones estigui fent o acabi de fer un procés de canvi de gènere, les parts poden sotmetre les discrepàncies a mediació en els termes de l'article 233-6 de la Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, llevat dels casos de violència en l'àmbit de la parella.

8. Les administracions públiques han d'establir els mecanismes necessaris perquè les famílies LGBTI tinguin accés a la protecció jurídica plena, als drets parentals, al registre civil dels nadons per a homes trans gestants, a l'acompanyament institucional i al reconeixement en els àmbits educatiu, sanitari, social i administratiu.

Capítol VI. Cultura, lleure, esport i oci

Article 59. Cultura

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de cultura, ha de vetllar per la incorporació de mesures per a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, entre altres en:

- a) Certàmens culturals.
- b) Projectes relacionats amb la recuperació de la memòria democràtica.
- c) Espectacles i produccions infantils i juvenils.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de cultura, ha d'adoptar mesures de suport i foment d'iniciatives i expressions artístiques i culturals relacionades amb l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, per a promocionar els drets LGBTI i la lluita contra els prejudicis i els estereotips en aquest àmbit.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de cultura, ha d'afavorir que totes les biblioteques de titularitat pública comptin amb un fons bibliogràfic i filmogràfic específic en matèria d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

4. El Govern ha de garantir l'adopció de les mesures pertinents en funció de la competència en matèria d'espectacles i activitats recreatives per a prevenir que es puguin cometre actes LGBTI-fòbics.

Article 60. Lleure

1. El Govern, per mitjà dels departaments amb competències en matèria de lleure, i també les entitats i els agents d'aquest àmbit, han de vetllar per l'adopció de mesures per a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals en la creació de recursos didàctics i fons documentals en l'educació no formal.

2. El Govern, per mitjà dels departaments amb competències en matèria de lleure, ha de garantir:

- a) La promoció i la difusió de les bones pràctiques de les associacions i les empreses d'educació en el lleure i de les entitats juvenils amb relació als principis d'aquesta llei.

b) La formació i capacitació adequades en perspectiva de gènere i en perspectiva LGBTI del personal professional de l'àmbit del lleure educatiu. Aquesta formació, que ha de tenir caràcter obligatori, ha de proporcionar eines per a identificar, prevenir i actuar davant situacions de discriminació o violència LGBTI-fòbiques, i també per a promoure entorns segurs, inclusivament i respectuosos per a totes les persones, independentment de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals. A més, les administracions públiques han de garantir l'elaboració, l'aplicació correcta i l'avaluació periòdica de protocols específics i mecanismes d'actuació que assegurin la igualtat de tracte i no-discriminació en aquest àmbit.

Article 61. Esport

1. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'esports, i també les entitats i els agents de l'àmbit de l'esport, han de promoure que la pràctica esportiva, l'activitat física i els esdeveniments esportius es duguin a terme respectant el principi d'igualtat d'oportunitats, i han de vetllar, de manera transversal, per l'eradicació en l'àmbit esportiu de qualsevol tipus de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'esports, ha de garantir, entre altres, les mesures següents:

a) L'ampliació de les funcions de l'Observatori Català de l'Esport pel que fa a les accions contra la discriminació i la violència en l'àmbit esportiu, i la recollida de les bones pràctiques de sensibilització dels clubs, les agrupacions i les federacions esportives.

b) La formació en perspectiva de gènere i en perspectiva LGBTI de les persones que fan tasques de preparació i entrenament en l'àmbit de l'esport. Aquesta formació, que ha de tenir caràcter obligatori, ha de proporcionar eines per a identificar, prevenir i actuar davant de situacions de discriminació o violència LGBTI-fòbiques, i també per a promoure entorns segurs, inclusivament i respectuosos per a totes les persones, independentment de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals. Les administracions públiques han de garantir l'elaboració, la correcta aplicació i l'avaluació periòdica de protocols específics i mecanismes d'actuació que assegurin la igualtat de tracte i no-discriminació en aquest àmbit.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'esports, i també les entitats i els agents de l'àmbit de l'esport, han de garantir que les persones trans o intersexuals, especialment les menors d'edat, puguin participar en les activitats esportives que es desenvolupin o s'organitzin a Catalunya.

4. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'esports, ha de vetllar perquè totes les persones puguin fer ús de totes les instal·lacions esportives sense cap tipus de discriminació.

Article 62. Oci

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han de garantir que en les activitats lúdiques i els espectacles públics no es produeixi cap limitació d'accés, permanència, ús i gaudi dels establiments i espais oberts ni cap tipus de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

2. Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han de garantir la coordinació necessària amb les entitats públiques o privades representatives de l'àmbit de la gestió de l'oci per a dur a terme accions i campanyes de sensibilització i establir protocols contra l'assetjament i les violències sexuals en espais d'oci nocturn.

3. El dret d'admissió als establiments i espais oberts al públic s'ha de regir per la regulació establerta per la normativa sobre igualtat de tracte i no-discriminació o qualsevol altra normativa que li sigui aplicable, per tal de preservar la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

Capítol VII. Migracions, refugi i cooperació internacional

Article 63. Polítiques de migració i refugi

El Govern ha dur a terme les actuacions següents:

- a) Reconèixer les diverses formes de concebre l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere de les persones racialitzades i de les persones migrants o refugiades, en situació administrativa irregular o regular, amb una atenció especial tant de llurs trajectòries, vivències i creences com d'altres factors de discriminació que les condicionen, amb l'objectiu d'impulsar programes d'atenció adaptats a llurs realitats i necessitats en àmbits com la migració i el refugi.
- b) Col·laborar amb les entitats LGBTI per a establir programes de mentoria social entre iguals destinats a les persones amb necessitats de protecció internacional.
- c) Dur a terme programes de formació a l'Administració pública en matèria de migració, protecció internacional i antiracisme estretament relacionats amb l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals.

Article 64. Cooperació internacional

1. El Govern, en els eixos de les polítiques de cooperació i foment de la pau i dels drets humans que dugui a terme, ha de reconèixer la lluita pels drets de les persones LGBTI i llurs experiències, problemàtiques i denúncies arreu del món, especialment en els territoris en què són objecte de persecució o discriminació o en què no es reconeixen drets bàsics com els drets a la vida, a la salut i a la integritat moral, física i sexual.
2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria d'acció exterior, ha d'impulsar projectes de cooperació que donin suport a les persones LGBTI i en defensin i reconguin els drets humans.

Capítol VIII. Seguretat, emergències i àmbit judicial

Article 65. Cossos i forces de seguretat i emergències

En l'àmbit de l'ordre públic, el Govern ha de:

- a) Garantir que en la formació inicial i continuada del personal de seguretat, com ara policies locals i Mossos d'Esquadra, entre altres, i del personal d'emergències, es tracti la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals, i també la normativa civil, administrativa i penal protectora de les persones LGBTI.
- b) Establir normes d'identificació i escorcoll per a persones trans d'acord amb llur identitat de gènere.
- c) Aplicar un protocol per a atendre integralment i adequadament les víctimes d'agressions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.
- d) Promoure la denúncia per part de les víctimes de violència per orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.
- e) Garantir que el departament competent en matèria de seguretat es coordini amb el departament competent en polítiques d'igualtat perquè els serveis d'atenció integral LGBTI puguin disposar d'una persona formada en l'àmbit LGBTI de referència en el territori, que conegui els casos i en faci l'acompanyament.

Article 66. Mesures relatives a la situació de privació de llibertat

En l'àmbit de la privació de llibertat, el Govern ha de:

- a) Garantir que en la formació inicial i continuada del personal penitenciari es tracti la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals, i també la normativa civil, administrativa i penal protectora de les persones LGBTI.
- b) Establir les mesures pertinents per a garantir un tracte i una estada adequats de les persones LGBTI a les dependències policials.

c) Permetre i facilitar a les persones trans detingudes i a les persones trans internes, tant per part de l'autoritat policial com per part de l'autoritat penitenciària, la continuïtat de qualsevol tractament mèdic o farmacològic que estiguin seguint.

d) Garantir que les persones trans internes en centres penitenciaris o de justícia juvenil rebin un tracte i una protecció, i tinguin unes condicions de vida, que corresponguin al gènere amb què s'identifiquen.

Article 67. Administració de Justícia

1. L'Administració de justícia, en l'àmbit de les competències pròpies de la Generalitat, o, si escau, de les administracions locals, ha de respectar en les seves actuacions el dret a la igualtat de tracte i evitar tota forma de discriminació.

2. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de justícia, ha d'establir programes de sensibilització i formació especialitzada sobre el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació en l'àmbit LGBTI des d'una perspectiva interseccional i integral per a totes les persones que integren l'Administració de justícia, per a garantir una sensibilització adequada, una actuació correcta en prevenció i intervenció en totes les actuacions i processos, evitar la victimització secundària i complir amb eficàcia, eficiència i respecte els principis recollits en la Carta de drets dels ciutadans davant la justícia.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de justícia, ha de vetllar perquè el personal dels registres civils de Catalunya disposi de la informació i la formació necessàries per a actuar de conformitat amb la legislació vigent, i ha de garantir una coordinació correcta entre els diferents departaments i altres registres a fi d'evitar situacions de revictimització o no ajustades al marc legal vigent.

Capítol IX. Memòria democràtica del moviment LGBTI

Article 68. Aspectes generals de memòria democràtica del moviment LGBTI

Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, han de dur a terme, en tot el territori, actuacions per a promoure i recuperar la memòria democràtica del moviment LGBTI, fomentar la creació d'espais de memòria i finançar de manera específica iniciatives per a investigar, documentar i difondre la memòria de les persones LGBTI i de la discriminació i violència que han patit al llarg del temps.

Article 69. Visibilització de les lesbianes

Les administracions públiques han de dur a terme actuacions específiques per a recuperar i donar a conèixer la genealogia de les organitzacions i els col·lectius lesbefeministes amb l'objectiu de reparar la invisibilització de les lesbianes, tant en la lluita per la conquesta dels drets de les dones i dels col·lectius LGBTI com en la repressió que van patir durant el règim franquista i mentre va existir el Patronato de Protección de la Mujer.

Article 70. Memòria democràtica del col·lectiu trans

Les administracions públiques, en l'àmbit de llurs competències, per a preservar, recuperar, divulgar i commemorar la memòria democràtica del col·lectiu trans, han de dur a terme les actuacions següents:

- a) Promoure la visibilitat en el nomenclàtor urbà.
- b) Crear espais de memòria vinculats a fets històrics rellevants.
- c) Fomentar la recerca sobre la invisibilització, la discriminació i la repressió que han patit les persones trans al llarg de la història i garantir-ne la difusió.
- d) Adoptar les mesures necessàries per a identificar, descriure, inventariar, protegir i divulgar els documents relacionats amb la memòria del col·lectiu trans.

Capítol X. Informació i comunicació

Article 71. Mitjans de comunicació

1. Els mitjans de comunicació, tant públics com privats, han de vetllar per la protecció del dret a la intimitat, la dignitat i l'honor de les víctimes i de llurs famílies. Amb aquest objectiu, han d'evitar sempre proporcionar detalls de les agressions, especialment els de caràcter morbós, o informacions sobre dades personals de les víctimes i de llurs familiars que les facin identificables o altres dades de caràcter personal, i no poden difondre proves que estiguin en curs d'investigació judicial.

2. Els mitjans de comunicació no poden reproduir contingut audiovisual de cap tipus que vulneri el dret a la intimitat, la dignitat i l'honor de les víctimes d'LGBTI-fòbia. L'incompliment d'aquestes obligacions, que comporta l'exercici de la revictimització i que contravé els principis de la professió periodística, comporta sancions administratives.

3. Els mitjans de comunicació han de vetllar per fer un abordatge estructural de la violència LGBTI-fòbica, han de citar fonts expertes, han de proporcionar els telèfons d'atenció a les víctimes i han d'evitar els missatges que directament o indirectament responsabilitzin la víctima de la violència que ha patit.

Article 72. Consell de l'Audiovisual de Catalunya

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya, amb relació als mitjans de comunicació, ha de:

a) Vetllar perquè el codi deontològic dels mitjans no vulneri els principis d'aquesta llei pel que fa al respecte a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere, les característiques sexuals i les diverses expressions afectives.

b) Establir recomanacions sobre els usos lingüístics i el tractament i l'ús de les imatges amb relació a les persones LGBTI.

c) Vetllar perquè els continguts dels mitjans i la publicitat que s'hi emeti siguin respectuosos amb les persones LGBTI.

d) Vetllar perquè els mitjans mostrin en la programació la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les característiques sexuals, i també pel que fa als models de família.

e) Fer un seguiment de les informacions que ofereixin un tractament contrari a la diversitat de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals i fer-ne un recull periòdic. L'informe que en resulti s'ha de lliurar al Síndic de Greuges, al Parlament de Catalunya, al departament del Govern competent en polítiques d'igualtat i al Consell Nacional LGBTI.

Article 73. Tractament de dades personals

1. Les dades personals de les persones LGBTI han d'ésser tractades de manera lícita, lleial i transparent i tenint en compte que constitueixen categories especials de dades personals, d'acord amb la normativa de protecció de dades personals.

2. Cal el consentiment exprés de la persona per al tractament de les dades personals per a una o diverses finalitats específiques, llevat que en virtut d'aquesta norma o de la resta de l'ordenament jurídic es requereixi el tractament de dades per al compliment d'una obligació legal, una missió feta en interès públic, l'exercici de poders públics o la protecció d'interessos vitals de la persona interessada o d'una altra persona.

3. En els casos de discriminació i violència LGBTI-fòbiques, aquesta llei habilita el tractament de dades personals, especialment la comunicació i la cessió de les dades entre les administracions públiques, les autoritats i els òrgans competents en prevenció, detecció, atenció, recuperació i reparació de les violències LGBTI-fòbiques, perquè puguin exercir les funcions respectives amb relació a cada cas de discriminació o violència LGBTI-fòbica amb la màxima agilitat i eficiència. El

tractament de les dades personals s'ha de limitar, en qualsevol cas, a les mínimes necessàries per tal de complir aquesta finalitat legal.

4. La comunicació i la cessió a què fa referència l'apartat 3 s'han de limitar a les dades de caràcter identificador i a les que vinculen la persona amb els organismes i serveis, i també a les relacionades amb la tipologia de la intervenció feta que siguin rellevants i necessàries en cada cas, segons la finalitat i l'objectiu legítims als quals es vol donar compliment i els requisits i les condicions del servei o la prestació de què es tracti. Les administracions públiques, les autoritats i els òrgans administratius implicats han d'elaborar un protocol que reculli les finalitats, les funcions, els àmbits funcionals i les dades concretes d'aquesta comunicació o cessió, que han d'ésser les mínimes necessàries.

5. El departament competent en matèria de polítiques d'igualtat ha de coordinar els elements tècnics de la comunicació i gestió de les dades personals, sens perjudici de les responsabilitats sobre tractament de dades personals de cada departament o òrgan implicat.

6. Els organismes i serveis que facin les comunicacions han d'aplicar les mesures tècniques i organitzatives corresponents al tractament de categories especials de dades personals i han de garantir i verificar periòdicament la confidencialitat, la integritat, la traçabilitat, la disponibilitat i l'autenticitat de les dades.

7. El personal de les administracions públiques que faci tractament de dades personals té una obligació professional de secret sobre la informació a la qual tingui accés, fins i tot un cop extingida la vinculació amb l'entitat en què presta serveis.

Article 74. Autoritat Catalana de Protecció de Dades

1. L'Autoritat Catalana de Protecció de Dades és l'ens garant de la protecció de dades de les persones LGBTI i, a aquest efecte, ha d'habilitar les mesures administratives i tècniques necessàries per a facilitar la recepció de queixes en aquest àmbit i ha d'establir instruccions específiques per a formar i sensibilitzar amb relació a les infraccions que afectin aquestes persones.

2. L'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en l'àmbit de les administracions públiques de Catalunya, ha de garantir la protecció específica de les dades personals de les víctimes de discriminació o violència LGBTI-fòbiques.

3. L'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el cas que detecti o li sigui comunicat un tractament il·lícit de les dades a què fa referència l'apartat 2, especialment la divulgació no consentida d'aquestes dades –inclosa la imatge–, ha d'iniciar el procediment sancionador pertinent i activar, si escau, les mesures provisionals corresponents.

Títol IV. Mesures de reparació

Capítol I. Disposicions generals

Article 75. Tutela judicial i administrativa del dret a la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGBTI

1. La tutela judicial i administrativa davant les conculcacions del dret a la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGBTI ha de comprendre, segons el cas, l'adopció de totes les mesures necessàries destinades al cessament immediat de la discriminació, l'adopció de mesures cautelars per a prevenir violacions imminents o ulteriors, la indemnització dels danys i perjudicis causats, el restabliment de la persona perjudicada en el ple exercici dels seus drets i l'establiment de garanties de no repetició.

2. Es presumeix l'existència de dany moral si la discriminació resta acreditada. El dany s'ha de valorar atenent les circumstàncies del cas i la gravetat de la lesió efectivament produïda.

Article 76. Legitimació per a la defensa del dret a la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones LGBTI

1. Tenen la consideració de persones interessades en el procediment administratiu objecte d'aquesta llei les associacions i organitzacions representatives de la defensa dels drets humans i totes les persones físiques o jurídiques que tenen reconegut legalment aquest dret, sempre que disposin del consentiment de les persones afectades. Aquest consentiment no és preceptiu si les persones afectades són una pluralitat indeterminada o de difícil determinació.

2. D'acord amb el que estableixen les lleis processals, les associacions i organitzacions a què fa referència l'apartat 1 estan legitimades per a defensar els drets i els interessos dels afiliats o associats que ho vulguin així en processos judicials civils, contenciosos administratius i socials.

Article 77. Dret a una protecció i una atenció integrals, reals i efectives

1. Les administracions públiques han de garantir a les persones LGBTI que pateixen o es troben en risc de patir qualsevol tipus de violència o discriminació el dret a rebre de manera immediata una protecció i una atenció integrals, reals i efectives.

2. Les administracions públiques han de protegir les víctimes de qualsevol de les discriminacions o formes de violència a què fa referència aquesta llei i garantir-los l'acompanyament legal i psicosocial, la reparació del dany i les garanties de no repetició.

3. Les administracions locals s'han d'adscriure a la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI, en la mesura que sigui possible, per a poder oferir un servei de qualitat que garanteixi el dret regulat per aquest article.

Article 78. Acusació popular

La Generalitat, els ens locals i la resta d'administracions públiques de Catalunya poden exercir l'acusació popular en els procediments penals per fets delictius motivats per odi o discriminació envers les persones LGBTI o que puguin afectar-ne d'una manera especialment greu els drets fonamentals i les llibertats públiques, en els termes establerts legalment.

Article 79. Contravenció de la llei en l'àmbit contractual

Són nuls de ple dret les disposicions, els actes o les clàusules dels negocis jurídics que constitueixen o causen discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, i poden donar lloc a responsabilitats d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

Article 80. Dret a l'atenció i assistència jurídica

1. Les administracions públiques han d'establir els mecanismes necessaris per a garantir el dret de les persones LGBTI a rebre tota la informació i l'assistència jurídica especialitzada amb relació a la discriminació i les diverses formes de violència LGBTI-fòbica.

2. En els procediments vinculats a la violència en l'àmbit de la parella o l'exparella i a la violència sexual, el Govern, per mitjà dels mecanismes i els convenis corresponents, ha de garantir l'accés a la justícia gratuïta.

Article 81. Inversió de la càrrega de la prova

1. D'acord amb el que estableixen les lleis processals i reguladores dels procediments administratius, quan la part actora o la persona interessada al·leguin discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals i n'aportin indicis fonamentats, correspon a la part demandada, o a qui s'imputi la situació discriminatòria, l'aportació d'una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de llur proporcionalitat.

2. Els fets o els indicis pels quals es pot presumir l'existència de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característi-

ques sexuals poden ésser provats per qualsevol prova admesa en dret, sens perjudici dels procediments que es tramitin i de les mesures adoptades a l'empara de les normes d'organització, convivència o disciplina de les institucions i dels serveis públics. També es poden tenir en compte proves estadístiques i tests de situació. S'han d'establir per reglament les condicions i garanties aplicables.

3. L'òrgan administratiu o sancionador, d'ofici o a instància de part, pot sol·licitar informes o dictàmens als òrgans competents en matèria d'igualtat.

Capítol II. Règim d'infraccions i sancions

Article 82. Concepte d'infracció

1. Són infraccions administratives en l'àmbit dels drets de les persones LGBTI les accions o omissions tipificades per aquesta llei, sempre que no constitueixin delictes o infracció laboral.

2. No es considera discriminació la diferència de tracte basada en alguna de les causes establertes per aquesta llei derivada d'una disposició, una conducta, un acte, un criteri o una pràctica que es pugui justificar objectivament per una finalitat legítima i com a mitjà adequat, necessari i proporcionat per a assolir-la.

3. Qualsevol discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals que tingui lloc en l'àmbit laboral, tant en la selecció o la promoció de personal com en el desenvolupament de les tasques –inclòs l'assetjament–, constitueix una infracció i ha d'ésser objecte d'investigació i, si escau, de sanció, d'acord amb el procediment i la tipificació establerts per la legislació laboral.

Article 83. Drets de la víctima en el procediment sancionador

La víctima de qualsevol de les conductes constitutives d'infracció tipificades per aquesta llei té dret, en el marc del procediment sancionador, a:

a) Rebre la comunicació de la incoació del procediment, amb informació clara sobre el dret que li correspon d'obtenir una reparació del dany causat per la conducta constitutiva de la infracció i sobre la resta de drets que té com a víctima en aquest procediment.

b) Rebre tota la informació necessària sobre el possible procés de mediació, si és aplicable, i prestar el seu consentiment per a participar-hi de manera totalment lliure.

c) Rebre les alegacions de la persona responsable de la infracció.

d) Accedir al procediment sancionador i obtenir una còpia de tot l'expedient.

e) Tenir un tràmit d'audiència per a poder formular alegacions i proposar proves.

f) Obtenir una resolució expressa sobre la forma de reparació del dany causat, tret que hi hagi renunciat expressament.

g) Ésser escoltada en el cas que es proposi la substitució de la sanció per una mesura alternativa.

h) Rebre assistència i assessorament jurídic gratuïts de l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació.

Article 84. Responsables

1. Són responsables de les infraccions tipificades per aquesta llei les persones físiques de més de catorze anys o les persones jurídiques, públiques o privades, que, per acció o omisió, incorren en els supòsits d'infracció.

2. Si el responsable de qualsevol de les infraccions tipificades per aquesta llei té entre catorze i divuit anys, responen solidàriament de la sanció i de la reparació els seus representants legals.

3. Si el responsable de qualsevol de les infraccions tipificades per aquesta llei és una persona física menor d'edat, independentment que se li hagi d'imposar una multa, l'òrgan competent ha d'adoptar mesures d'interès social i valor educatiu que

tinguin la finalitat de conscienciar la persona que ha comès la infracció –i, si escau, el seu entorn familiar i comunitari– en matèria d'igualtat de tracte i no-discriminació, en especial per a les persones LGBTI.

4. Si tant el responsable de la infracció com la víctima són menors d'edat, l'òrgan competent ha de valorar, com a opció preferent, la possibilitat de reparar els danys amb una mediació específica en l'àmbit de la igualtat de tracte i la no-discriminació de les persones LGBTI, amb la finalitat de sensibilitzar i formar en l'àmbit LGBTI com a mesura substitutòria del procediment administratiu sancionador, sempre que no es doni una relació d'asimetria, d'influència coercitiva o de dependència entre les parts implicades.

Article 85. Procediments en casos de responsabilitat pública

1. En els casos en què s'aporti a l'expedient sancionador un principi de prova del qual s'infereixi que la responsabilitat de l'acció pot recaure sobre una autoritat o un càrrec públic o sobre personal al servei de les administracions públiques, l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació, tan bon punt en tingui coneixement, ha d'adoptar les mesures provisionals pertinents per a posar fi a la situació de discriminació.

2. En el supòsit a què fa referència l'apartat 1, l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació, a banda d'instruir el procediment sancionador que escaigui, ha de posar-ho en coneixement de l'òrgan competent per tal d'iniciar el procediment disciplinari corresponent, d'acord amb la legislació específica aplicable, respecte als presumptes responsables de la infracció que tinguin la condició de personal al servei de les administracions públiques.

3. Si la resolució d'un procediment sancionador instruït en virtut d'aquesta llei imputa la responsabilitat de la infracció a una autoritat o un càrrec públic o a personal al servei de les administracions públiques, els fets declarats provats en la resolució vinculen l'Administració en el procediment de responsabilitat patrimonial que s'haurà d'instruir per a determinar la indemnització que pugui escaure pels danys i perjudicis causats a la víctima de la discriminació.

Article 86. Concurrencia amb l'ordre jurisdiccional penal

1. No es poden sancionar els fets que ja hagin estat sancionats penalment o administrativament, en els supòsits en què s'aprecii identitat de subjecte, fets i fonament.

2. L'Administració ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal o de l'òrgan judicial competent els casos en què consideri que les infraccions poden ésser constitutives d'il·lícit penal, i ha de suspendre el procediment administratiu sancionador fins que l'autoritat judicial dicti sentència ferma o resolució que posi fi al procediment, o fins que el Ministeri Fiscal comuniqui la improcedència d'iniciar o prosseguir actuacions.

3. Quan el procediment judicial estigui en curs, l'Administració pot adoptar, de manera motivada, mesures cautelars destinades a evitar un perjudici major. En cas que l'òrgan judicial acordi el sobreseïment de la causa o l'arxivament de les actuacions de manera prèvia a dictar sentència o bé si la sentència no és condemnatòria, ho ha de notificar a l'òrgan administratiu corresponent i aquest, si escau, ha de sol·licitar a l'òrgan judicial corresponent la deducció del testimoni de les actuacions judicials per a aixecar la suspensió, si escau, i continuar la tramitació del procediment administratiu.

Article 87. Procediment

1. Els òrgans competents per a iniciar, instruir i resoldre els expedients sancionadors han d'aplicar la normativa de procediment sancionador aplicable als àmbits de competència de l'Administració de la Generalitat, d'acord amb els principis de legalitat, competència, irretroactivitat, tipicitat, responsabilitat, proporcionalitat, prescripció i prohibició de doble sanció.

2. Si l'òrgan competent considera, durant la fase d'instrucció, que la potestat sancionadora amb relació a la presumpta conducta infractora correspon a una altra administració pública, ha de posar aquest fet en el seu coneixement i li ha de trametre l'expedient corresponent.

Article 88. Competència

1. Corresponen a l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació les potestats següents:

- a) Investigar, incoar, instruir i resoldre els expedients administratius en virtut del règim sancionador d'aquesta llei.
- b) Sol·licitar als cossos policials que duguin a terme l'assegurament de les proves i la investigació per a determinar els fets i identificar-ne les persones responsables.
- c) Iniciar un procediment de mediació en matèria LGBTI en substitució de l'inici del procediment administratiu sancionador, sempre que no es doni una relació d'asimetria, d'influència coercitiva o de dependència entre les parts implicades.

2. El Síndic de Greuges pot proposar a l'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació d'incoar els expedients per incompliment d'aquesta llei per causa d'acció o omissió de les administracions públiques.

Article 89. Infraccions

1. Les infraccions poden ésser lleus, greus o molt greus d'acord amb el que estableix aquesta llei, sempre que no siguin constitutives de delictes o d'infracció laboral.

2. Les infraccions no poden ésser objecte de sanció sense la instrucció prèvia del procediment legal corresponent.

3. Són infraccions lleus:

a) Fer declaracions o gestos o proferir insults que comportin un tracte vexatori o que fomentin l'LGBTI-fòbia contra les persones LGBTI o llurs famílies, o contra qualsevol persona o grup que en representa els drets, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

b) Dur a terme actes d'aïllament, rebuig o menyspreu públic, notori i explícit de persones per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

c) No tractar una persona, de manera intencionada, d'acord amb el seu nom o amb el gènere amb què s'identifica.

d) No facilitar la tasca dels serveis d'inspecció de l'Administració en el compliment dels mandats d'aquesta llei, o negar-se parcialment a col·laborar amb l'acció investigadora d'aquests serveis.

e) Incórrer en irregularitats formals per inobservança de les disposicions d'aquesta llei i de la normativa que la desplegui.

4. Són infraccions greus:

a) Emetre, en discursos públics, mitjans de comunicació o xarxes socials, missatges discriminatoris per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, o expressions vexatòries o amb connotacions lesbofòbiques, gaifòbiques, bifòbiques o transfòbiques.

b) Causar danys a béns mobles o immobles pertanyents a persones LGBTI, llurs famílies o qualsevol persona o grup que en defensa els drets, per raó de llur orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, o a béns destinats a la protecció de les persones LGBTI, com ara centres associatius LGBTI, o a la memòria democràtica del col·lectiu LGBTI, com ara monuments o plaques commemoratives.

c) Col·locar, adherir o representar, sense causar dany permanent, elements com pintades, adhesius, cartells o inscripcions sobre béns públics o béns privats visibles des de l'espai públic, que continguin insults, expressions vexatòries o simbologia

que comporti discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

d) Impedir o dificultar a una persona la realització d'un tràmit o l'accés a un servei públic o a un establiment obert al públic per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

e) Difondre, a la via pública o dins d'un edifici, qualsevol publicació, eslògan o material anàleg amb contingut discriminatori per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

f) Abstenir-se d'intervenir, les persones que en tinguin atribuït el deure, davant qualsevol forma de discriminació o violència contra una persona LGBTI.

g) Incloure en els negocis jurídics clàusules o disposicions que constitueixin o causin discriminació per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

h) Denegar, els professionals o les empreses, a una persona les prestacions a què té dret, si la denegació és per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

i) Cometre, de manera reiterada, accions o omissions que aquesta llei tipifica com a constitutives d'infraccions lleus, si responen a un mateix propòsit discriminatori, s'emmarquen en un pla preconcebut o aprofiten una mateixa ocasió o conjunt de circumstàncies.

5. Són infraccions molt greus:

a) Assetjar les persones LGBTI o llurs famílies, o qualsevol persona o grup que en representa els drets, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

b) Assetjar, difamar o comportar-se de manera agressiva contra entitats, professionals o serveis públics que treballen en l'atenció o la defensa dels drets de les persones LGBTI.

c) Convocar espectacles públics o activitats recreatives que tinguin com a finalitat la incitació a dur a terme conductes constitutives d'infraccions tipificades com a greus o molt greus per aquesta llei.

d) Exercir l'apologia, el foment, la publicitat o la pràctica de mètodes, programes i teràpies d'avversió, conversió o contracondicionament en qualsevol forma, destinades a modificar l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals, fins i tot si compten amb el consentiment de la persona interessada o de qui n'és representant legal.

e) Difondre discursos, per mitjà de les xarxes socials, que provoquin conductes constitutives d'infraccions tipificades com a lleus, greus o molt greus per aquesta llei.

f) Denegar a una persona l'accés a qualsevol establiment, producte o servei, inclòs l'habitatge, si la denegació és per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

g) Emprendre represàlies contra una persona dispensant-li un tracte advers per haver presentat una queixa, reclamació, denúncia, demanda o recurs amb la finalitat d'impedir que se la discrimini per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals i d'exigir el compliment efectiu del principi d'igualtat.

h) Cometre, de manera reiterada, accions o omissions que aquesta llei tipifica com a constitutives d'infraccions greus, si responen a un mateix propòsit discriminatori, s'emmarquen en un pla preconcebut o aprofiten una mateixa ocasió o conjunt de circumstàncies.

Article 90. Sancions

1. Les infraccions tipificades per aquesta llei se sancionen amb les multes següents:

a) Les infraccions lleus, amb una multa d'entre 300 i 10.000 euros.

b) Les infraccions greus, amb una multa d'entre 10.001 i 40.000 euros.

c) Les infraccions molt greus, amb una multa d'entre 40.001 i 500.000 euros.

2. En el cas que una discriminació es produeixi pel funcionament d'una administració pública o pel personal contractat en l'exercici de les seves funcions o en mitjans de comunicació públics, incloses les plataformes virtuals, la persona o el grup responsables han de fer una manifestació pública de desgreuge, en el mateix espai o per mitjà dels mateixos canals, per a reparar el dany a la dignitat de la persona objecte de la discriminació.

3. Per la comissió d'infraccions greus, l'òrgan que resolgui l'expedient sancionador ha d'imposar, a més de la multa corresponent, una de les sancions accessòries següents, o més d'una:

a) La prohibició de rebre ajuts o subvencions públics per un període d'un any, com a màxim.

b) La prohibició de contractar amb les administracions públiques i tots els organismes i entitats del sector públic per un període d'un any, com a màxim.

4. Per la comissió d'infraccions molt greus, l'òrgan que resolgui l'expedient sancionador ha d'imposar, a més de la multa corresponent, una de les sancions accessòries següents, o més d'una:

a) La prohibició de rebre ajuts o subvencions públics per un període de dos anys, com a màxim, que en cas de reincidència o reiteració es pot allargar fins a un màxim total de cinc anys, inclosa la cancel·lació total o parcial dels ajuts o subvencions ja reconeguts.

b) La prohibició de contractar amb les administracions públiques i tots els organismes i entitats del sector públic per un període d'entre un any i un dia, i tres anys.

5. Les autoritats competents, a l'hora d'imposar sancions i, si escau, de determinar la quantia de les multes o la durada de les sancions temporals, han de garantir que siguin proporcionals a la gravetat de la infracció, tenint en compte el perjudici causat, el nombre de persones afectades, l'entitat del dret afectat i la naturalesa del deure afectat segons la legislació vigent. S'han de considerar especialment els criteris següents:

a) El grau de culpabilitat i la intencionalitat en la comissió de la infracció.

b) Els perjudicis físics, morals i materials causats a persones o béns i la situació de risc creada o mantinguda.

c) La reincidència o la reiteració.

d) La discriminació múltiple o interseccional i la victimització secundària.

e) La transcendència econòmica i social de la infracció.

f) L'incompliment reiterat dels advertiments o recomanacions previs de la Inspecció de Serveis Socials.

g) El caràcter permanent o transitori de la situació de risc creada per la infracció.

h) El compliment per iniciativa pròpia de les normes infringides, en qualsevol moment del procediment administratiu sancionador, si encara no s'ha dictat una resolució.

6. La sanció ha de tenir per objectiu la prevenció, la dissuasió, la reparació i la correcció dels perjudicis que hagi causat o pugui causar la discriminació.

Article 91. Gradació de les sancions

1. Les sancions imposades en virtut d'aquesta llei tenen l'objectiu de prevenir, dissuadir, reparar i corregir els perjudicis que hagi causat o pugui causar la discriminació, i s'han de graduar mantenint la proporció adequada amb la gravetat del fet constitutiu de la infracció.

2. L'import de la multa s'ha de fixar de manera que no resulti més beneficiós abonar la multa que cometre la infracció.

3. Les sancions s'han d'aplicar en grau mínim, mitjà o màxim tenint en compte els factors següents:

- a) El grau de culpabilitat i la intencionalitat de la persona física o jurídica responsable de la infracció.
 - b) Els perjudicis físics, morals i materials causats a les persones, els danys causats als béns i la situació de risc creada o mantinguda.
 - c) La naturalesa dels danys causats.
 - d) El caràcter permanent o transitori de la situació de risc creada per la infracció.
 - e) El nombre de persones afectades, la repercussió econòmica i social de la infracció i la difusió de l'actuació.
 - f) La discriminació múltiple o interseccional i la victimització secundària.
 - g) El grau de participació en la comissió de la infracció.
 - h) L'incompliment reiterat de les advertències o recomanacions prèvies sobre l'actuació o el comportament discriminatoris.
 - i) La comissió reincident o reiterada en el termini d'un any d'una infracció de la mateixa naturalesa, quan s'hagi declarat per resolució ferma.
 - j) El benefici econòmic que hagi pogut generar la infracció.
 - k) La condició d'autoritat, agent de l'autoritat o personal al servei de l'Administració pública de la persona infractora.
 - l) La reparació per iniciativa pròpia del dany causat, en qualsevol moment del procediment administratiu sancionador, si encara no s'ha dictat resolució.
 - m) La pertinença de la persona infractora a un grup que defensi valors contraris als drets fonamentals.
 - n) El fet que la infracció s'hagi comès contra una persona d'un col·lectiu, grup o entitat amb l'objectiu de dissuadir la defensa dels drets LGBTI.
 - o) El fet que la infracció s'hagi comès en un espai educatiu.
4. Si de la comissió d'una infracció en deriva necessàriament la comissió d'una altra, s'ha d'imposar la sanció corresponent a la infracció més greu.
5. Si la infracció és comesa per personal al servei de l'Administració pública en l'exercici del càrrec, la sanció s'aplica en grau màxim.
6. La discriminació múltiple o interseccional, la victimització secundària i la situació d'especial vulnerabilitat de la víctima incrementen en un grau, respecte a cadascuna de les causes que hi concorren, el tipus d'infracció tipificat per aquesta llei.

Article 92. Reparacions

1. Les víctimes de qualsevol de les conductes constitutives d'infracció tipificades per aquesta llei tenen dret a una reparació integral del dany que han patit, per mitjà de mesures de reparació pecuniàries, substitutòries, accessòries o simbòliques. Es poden aplicar diverses mesures complementàries entre si.
2. La reparació pecuniària del dany és a càrrec de la persona responsable de la infracció, sens perjudici de la sanció imposada. Si la infracció ha estat infraccions comeses pel personal de les administracions públiques, ja sigui funcionari o laboral, l'administració corresponent n'és la responsable civil subsidiària.
3. La reparació adoptada per les administracions públiques ha d'incloure mesures simbòliques, com ara actes de commemoració, de reconeixement públic o de rebuig, i garanties de no repetició, encara que la resolució del procediment sancionador sigui desfavorable per manca de responsable conegut.
4. Si la resolució d'un procediment sancionador instruït en virtut d'aquesta llei imputa la responsabilitat de la infracció a personal funcionari o laboral al servei de les administracions públiques en exercici de les seves funcions, la responsabilitat de la persona i de l'Administració és complementària, i l'Administració ha de promoure les mesures de reparació més adequades en atenció a les circumstàncies del cas.

Article 93. Mesures accessòries o substitutòries

1. L'òrgan que resolgui l'expedient sancionador per la comissió d'una infracció lleu o d'una infracció greu pot establir, amb el consentiment de la persona sancionada, una mesura accessòria o substitutòria consistent en la cooperació no retribuïda

en activitats d'utilitat pública amb interès social i valor educatiu o en tasques de reparació dels danys causats o de suport o assistència a les víctimes de discriminació o violència LGBTI-fòbiques; l'assistència a cursos de formació o sessions individualitzades, o qualsevol altra mesura alternativa que tingui la finalitat de conscienciar la persona responsable en matèria d'igualtat de tracte i no-discriminació de persones LGBTI i de reparar el dany moral causat a les víctimes.

2. La víctima de la infracció, si n'hi ha, ha de manifestar el seu acord o desacord respecte de la mesura accessòria o substitutòria de la sanció, sense que el seu desacord comporti necessàriament la inaplicació de la mesura.

Article 94. Mesures alternatives de resolució de conflictes

1. L'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació ha d'informar el responsable i la víctima sobre la possibilitat d'iniciar un procés de mediació abans d'incoar, amb caràcter alternatiu i subsidiari, el procediment sancionador corresponent, llevat dels casos amb contingut penal o laboral i dels casos de violència LGBTI-fòbica.

2. El procés de mediació no exclou les mesures de reparació que estableix aquesta llei.

3. La mediació només es pot aplicar si no es dona una relació d'asimetria, d'influència coercitiva o de dependència entre les parts implicades.

Article 95. Prescripció de les infraccions i les sancions

1. Les infraccions que aquesta llei tipifica com a lleus prescriuen al cap d'un any; les que tipifica com a greus, al cap de tres anys; i les que tipifica com a molt greus, al cap de quatre anys.

2. Les sancions establertes per aquesta llei prescriuen al cap d'un any si són imposades per la comissió d'infraccions tipificades com a lleus; al cap de quatre anys per la comissió d'infraccions tipificades com a greus, i al cap de cinc anys per la comissió d'infraccions tipificades com a molt greus.

Disposicions addicionals

Primera. Impacte social de la Llei

El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha d'elaborar i fer pública una avaluació de l'impacte social d'aquesta llei en el termini de cinc anys a comptar de l'entrada en vigor.

Segona. Pla de formació dels departaments

Els departaments del Govern han de tenir un pla de formació interna destinat al personal que s'encarrega de desplegar aquesta llei en els àmbits sectorials corresponents.

Tercera. Cooperació i col·laboració entre institucions

1. El Síndic de Greuges, d'acord amb les atribucions que li assignen l'Estatut d'autonomia i la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges, exerceix les funcions relatives a la defensa de drets i llibertats en matèria de no-discriminació de les persones LGBTI que puguin haver estat vulnerats per l'actuació d'institucions, tant públiques com privades.

2. El Govern ha de cooperar, en l'àmbit de la no-discriminació de les persones LGBTI, amb els organismes i òrgans competents en la defensa de drets i llibertats, oferir-los tota la informació de què disposi i donar-los el suport necessari en llurs actuacions.

3. El Govern, per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat, ha de proposar –o, si s'escau, actualitzar– un conveni de col·laboració amb l'autoritat judicial, el Ministeri Fiscal, els registres civils a Catalunya, els Mossos

d'Esquadra, el Síndic de Greuges i les altres administracions o institucions que calgui per a aplicar el que disposa aquesta llei.

Quarta. Òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació

1. L'òrgan competent en matèria sancionadora i reparadora dels danys a les víctimes de discriminació és l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació.

2. L'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació ha de garantir el dret de les víctimes d'LGBTI-fòbia a la reparació del dany, exercir la potestat sancionadora i constituir-se, amb el consentiment exprés de les parts, en organisme de mediació o conciliació entre aquestes amb relació a casos de violació del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, llevat dels casos amb contingut penal o laboral i dels casos de violència masclista.

3. L'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació aplica preferentment aquesta llei en matèria d'LGBTI-fòbia atesa la seva especialització.

4. L'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació ha de garantir els drets de les víctimes en el procediment sancionador posant la víctima al centre del procés en tot moment.

Cinquena. Accés de les dones trans als serveis d'informació i atenció a les dones i als serveis d'intervenció especialitzada

Les dones trans, encara que no tinguin la menció registral relativa al nom i al sexe actualitzada en la documentació oficial, en la mesura que es reconeixen com a dones, s'equiparen a les altres dones víctimes de discriminació a l'efecte de l'accés als serveis d'informació i atenció a les dones i als serveis d'intervenció especialitzada.

Disposició transitòria. Procediment sancionador

Mentre no s'aprovi un decret que reguli el procediment sancionador en l'àmbit de la igualtat de tracte i la no-discriminació, continua essent aplicable el procediment establert pel Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat.

Disposició derogatòria

Es deroga la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Disposicions finals

Primera. Modificació del text refós la Llei de finances públiques de Catalunya

1. S'afegeixen sis lletres, la 2 *bis*, la 2 *ter*, la 2 *quater*, la 2 *quinquies*, la 2 *sexies* i la 2 *septies*, a l'article 92 del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, amb el text següent:

«2 *bis*. Amb l'objectiu de promoure el compliment del principi d'igualtat de dones i homes, el dret a la igualtat de tracte i la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, la protecció de col·lectius minoritzats i el foment de la igualtat d'oportunitats, s'han de tenir en compte la perspectiva interseccional i, especialment, la perspectiva de gènere en el disseny, la planificació, la gestió i l'atorgament de subvencions, ajuts o beques.

»2 *ter*. No es poden atorgar ajuts o subvencions a activitats que siguin discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals; per raó de qualsevol de les formes de violència masclista

a què fa referència l'article 4 de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, o per raó de qualsevol de les formes de discriminació a què fa referència l'article 1.3 de la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.

»2 *quater*. Les administracions públiques no poden subscriure contractes amb entitats que no respectin el que estableix aquesta llei ni atorgar-los subvencions, ni establir contractes a entitats que promoguin desigualtats per algun dels motius a què fa referència l'apartat 2 *ter* ni atorgar-los subvencions. Tampoc poden ésser beneficiàries d'ajuts o subvencions les entitats que vulnerin els drets sexuals i reproductius. Això inclou impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a prendre decisions autònomes i informades, o impedir o posar dificultats per a prendre decisions sobre les pròpies pràctiques i preferències sexuals, i sobre la pròpia reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits que estableix la legislació sectorial aplicable.

»2 *quinquies*. Les bases reguladores de les subvencions que tinguin com a beneficiàries empreses amb una plantilla de vint-i-cinc persones o més han d'incloure l'obligació d'aquestes empreses, d'acord amb els agents socials, d'indicar els mitjans que utilitzen per a prevenir i detectar casos d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe i intervenir-hi en llurs centres de treball. Les empreses amb una plantilla de més de cinquanta persones han d'acreditar, a més, que compten amb un conjunt planificat de mesures i recursos per a assolir la igualtat real i efectiva de les persones LGBTI; aquesta planificació ha d'incloure un protocol d'actuació per a l'atenció dels assetjaments i les violències contra aquestes persones.

»2 *sexies*. Les bases reguladores de subvencions o ajuts han de requerir als sol·licitants que tenen la condició d'entitat o empresa la presentació d'una declaració responsable del fet de no haver estat objecte de sancions administratives fermes ni de sentències fermes condemnatòries els darrers cinc anys per haver exercit o tolerat pràctiques laborals discriminatòries, delictes d'odi o qualsevol de les infraccions establertes en la legislació en matèria antidiscriminatòria, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere o les característiques sexuals.

»2 *septies*. No es poden atorgar ajuts o subvencions a empreses que no presentin la declaració a què fa referència l'apartat 2 *sexies* o que hagin estat objecte de sancions administratives fermes o sentències fermes condemnatòries en els termes del dit apartat.»

2. Se suprimeix l'apartat 7 [sic] de l'article 92 del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

Segona. Aplicació supletòria de la Llei 19/2020

1. La Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, és d'aplicació supletòria pel que fa al procediment sancionador de la present llei.

2. Són aplicables a aquesta llei les modificacions relatives al procediment administratiu sancionador i de reparació a les víctimes que es facin a la Llei 19/2020.

Tercera. Desplegament reglamentari

El Govern, en l'àmbit de les seves competències, ha de dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per a aplicar i desplegar aquesta llei.

Quarta. Afectació pressupostària

Els preceptes que comporten la realització de despeses amb càrrec als pressupostos de la Generalitat produeixen efectes a partir de l'exercici pressupostari immediatament posterior a l'aprovació d'aquesta llei.

Cinquena. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor al cap de vint dies d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Palau del Parlament, 9 de desembre de 2025

La secretària de la Comissió, Lorena Roldán Suárez; la presidenta de la Comissió, Sabrin Araibi Marachi

ESMENES RESERVADES PER A DEFENSAR EN EL PLE

Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari Comuns i Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra
31, 79 i 83

En el cas de l'esmena 31, que inicialment formava part de la transacció entre les esmenes 30, 31 i 33, el text que queda reservat és el següent:

Article 26. Gestió i finançament de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI

2. El personal a càrrec dels serveis d'atenció integral LGBTI ha d'ésser personal funcionari o laboral dels ens locals finançat íntegrament pel Govern per mitjà del departament competent en matèria de polítiques d'igualtat.

Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

2, 5, 8 13, 16, 17, 19, 23, 27, 32, 37, 43, 45, 48, 51, 53, 59, 65, 69, 70, 74, 77, 82, 84, 97, 102, 106, 108, 111, 113, 116, 120, 122, 125, 128, 131, 132, 149, 150, 160, 161 i 163

Proposició de llei de modificació de la Llei 12/2015, de cooperatives

202-00058/15

PRÒRROGA DEL TERMINI PER A PROPOSAR COMPAREIXENCES

Sol·licitud: GP Junts (reg. 71241).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència acordada, 2 dies hàbils (del 12.12.2025 al 15.12.2025).

Finiment del termini: 16.12.2025; 10:30 h.
